

A MAGYAR
KODÁLY
TÁRSASÁG
HÍREI

XLIV. évfolyam

2023/4

A MAGYAR
KODÁLY TÁRSASÁG
HÍREI

FELELŐS SZERKESZTŐ
B. Horváth Andrea

•••

XLIV. évfolyam - 2023/4
December

TARTALOM

GRATULÁCIÓK	3
NYÁRI ÉS ŐSZI ESEMÉNYEK	
A 26. Nemzetközi Kodály Szimpózium: Arany jubileum – <i>Polyák Zsuzsanna</i> ...	11
Nemzetközi Forrai Katalin Díj átadása – <i>M. Dietrich Helga</i>	23
III. Kodály Népdalmaraton 2023. Szakmai beszámoló – <i>Kertész Attila</i>	25
KORTÁRSAINK	
Aki Kodály nyomdokaiban jár. Szabó Dénes karnagy mesél különleges életéről – <i>Torda Sztella</i>	27
ÉVFORDULÓS ESEMÉNYEK	
Ittzés Mihály arcai. Emléknep a Pesti Vigadóban – <i>Köteles György</i>	36
Őszi „Kodály plusz” hangverseny – <i>B. Horváth Andrea</i>	43
Felvidéki események	46
Petőfi és Kodály – <i>Virág Barnabás</i>	48
100 éves a Psalmus Hungaricus. Képes beszámoló	50
Psalmus 100 – <i>Ungár István</i>	52
BEHARANGOZÓ	
Bárdos Lajos két tanulmánya új kiadásban – <i>Rozgonyi Éva</i>	60
MEGEMLÉKEZÉSEK	
Bárdos Lajos születésének 124. évfordulója – <i>Brücknerné Bárdos Ágota</i>	62
BÚCSÚZUNK	
Ivasivka Mátyás	65
Dr. Tóthpál József	65
Rövid hírek	66

*A szerkesztőség fenntartja az írások szellemét
és tartalmát nem érintő rövidítések jogát.*

A címodalt Borsos Miklós alkotásával Szántó Tibor tervezte.

A kiadványt Demeter Gitta tervezte

Szakmai lektor: dr. Szalay Olga

Kiadja a Magyar Kodály Társaság

Felelős kiadó: a Magyar Kodály Társaság elnöke

Adószámunk: 19040437-1-42

ISSN 0230-3639

Nyomda: László és Társa Bt.

Felelős vezető: László András

Kiadványunk megjelenését a Nemzeti Kulturális Alap,

az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Magyar Művészeti Akadémia támogatta

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

GRATULÁCIÓK

Lantos István zongora és orgonaművészi valamint zenepedagógiai tevékenységéért a legrangosabb művészi elismerést kapta november 3-án a Nemzet Művésze díjat.

December elején ismét reflektorfénybe került társaságunk egy tagja, mert Sapszon Ferencet választották a zenei Prima Primmissima Díjra a jelöltek közül, aki 2018 óta tiszteletbeli tagunk.

Vásáry Tamás 90. születésnapjára

1064, Budapest, Vörösmarty ucta. 35. Honlap: m-kodalytarsasag.hu, email: magyar.kodaly@lisztakademia.hu
Adószám: 19040437-1-42, Számlaszám: 11706016-20822228

*„Kultúrát nem lehet örökölni. Az elődök kultúrája egykettőre
elpárolog, ha minden nemzedék újra meg újra meg nem szerzi magának.”
(Kodály Zoltán)*

Tisztelt Művész úr!
Kedves Tamás !

A Magyar Kodály Társaság elnöksége és tagsága nevében szívből köszöntjük kerek
születésnapja alkalmából.

Mindig nagy elismeréssel adózunk munkásságának, legyen az
az avatott zongoraművész vagy karmester, akár fordulatos életének
krónikása.

Nagyon köszönjük, hogy a mesterének tekintett Kodály Zoltán zenei
nevelési eszméit mindig hitelesen közvetíti, ezzel Társaságunk érdekében is
hosszú évtizedek óta mellettünk áll.

Támogatására továbbra is számítunk, kívánunk jó egészséget és művészi sikereket.

2023. szeptember

Tisztelettel és üdvözlettel

Prof. dr. Vas Bence

a Magyar Kodály Társaság elnöke

Vásáry Tamás

Kodály emléklakett átadása elnökségi ülésen, szeptember

Vas Bence, Jámbor Zsolt

Tiszteletbeli tagok oklevél átadása elnökségi ülésen, szeptember

Lakner Tamás

Vas Bence, B. Horváth Andrea

Szűk baráti körben, bensőséges hangulatban köszöntöttük Kende Zsuzsát, társaságunk volt és még mindig aktívan segítő titkárát kerek születésnapján. Megköszöntük a hosszú ideje – Szőnyi Erzsébet elnöksége óta – végzett odaadó és mindenre kiterjedő figyelmét, türelmét, fáradhatatlanságát!

Szilvay Csaba és Géza köszöntése Finnországban

A finnországi zeneiskolai hegedű- és csellóoktatást forradalmasító, Kodály Zoltán pedagógiai gondolatainak alapuló Colourstrings-módszert megalkotó zenepedagógusok, Szilvay Csaba (cselló) és Szilvay Géza (hegedű) tiszteletére rendezett ünnepi eseményekre szeptember 12-13-án került sor Helsinkiben.

A programokat a Liszt Intézet a Finn Kodály Társasággal, a Kelet-Helsinki Zeneiskolával, az Aviador Kiadóval, illetve a Töölvi Evangélikus Egyházközséggel közösen szervezte. Olli Varonen csellóművész Szilvay fivérekről szóló, *A gyermeknek a legjobb is csak éppen elég jó. Szilvay Géza és Csaba élete* c. életrajzi művének bemutatója szeptember 12-én a Liszt Intézetben volt, másnap pedig a helsinki Sziklatemplomban ünnepi hangverseny zajlott Szilvay Géza 80. születésnapja tiszteletére.

A Szilvay fivérek nemcsak Finnországban, de világszerte komoly elismertséget értek el a Colourstrings, azaz a Színes Húrok módszerének kidolgozásával. Az elsősorban hegedűre és csellóra alkalmazott, Kodály Zoltán filozófiáján alapuló módszer nem csupán a zenei hallást és a zeneértést fejleszti, hanem a tanuló érzelmvilágát bevonva az egész embert gazdagítja.

Szilvay Géza *Huncut Hegedűsök Zeneországban c.*, 1979–86 között forgatott tévéműsorának köszönhetően Finnország-szerte mindenhol ismerik a magyar módszer megalkotójának nevét. Az ország határain kívül a Szilvay testvérek vezette Kelet-Helsinki Zeneiskola Ifjúsági Vonósainak csaknem 40 koncertkörútja, s a módszer segítségével Európa elsőrangú zenekarainak művészéivé vált növendékek sora viszi hírét a magyar fejlesztésnek.

A gyermeknek a legjobb is csak éppen elég jó. Szilvay Géza és Csaba élete c. életrajzi mű 2023 kora őszén jelent meg az Aviator Könyvkiadó gondozásában, és a Kodály Társasággal együttműködve szeptember 12-én, Szilvay Géza 80. születésnapjának előestéjén tartották a könyvbemutatót a Liszt Intézetben. Az eseményen a szerző és Vesa Tompuri kiadó a két Szilvay-fivérral beszélgetett. Az esemény telt házzal zajlott, s a közönség soraiban a Szilvay testvérek egykori finnországi kiutazását és tartózkodását egyengető Pertti Torstila volt budapesti finn nagykövet,

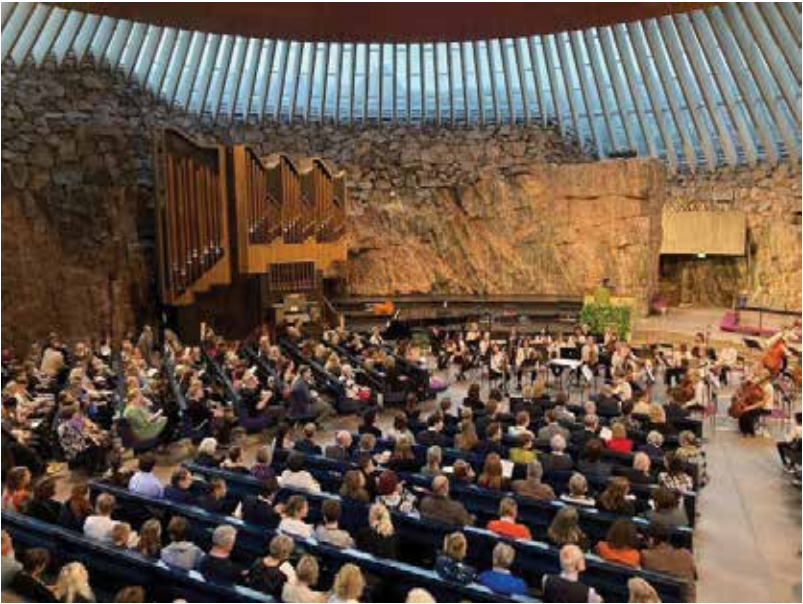
volt kollégák, barátok és tanítványok mellett Szilvai Csaba egykori tanára és példaképe, a 92 éves Erkki Rautio európai híró csellóművész is helyet foglalt. Az estet az alkalomhoz illően Kodály-csellóduókkal nyitotta Olli Varonen és szintén zenész felesége, Anna-Maaria Varonen, majd Bartók-hegedűduókkal zárta Szilvai Réka és tanítványa, Aino Yamaguchi.

A másnapi, Szilvai Géza 80. születésnapja alkalmából rendezett ünnepi hangverseny a helsinki Sziklatemplomban, a finn főváros egyik legnépszerűbb, kitűnő akusztikájú koncerthelyszínén zajlott. A templom a korábban a Szilvai fivérek vezette Helsinki Ifjúsági Vonósok fellépéseinek törzshelye. A 750 férőhelyes templom zsúfolásig megtelt, a fellépő gyerekekkel, fiatalokkal együtt közel 800-an voltak jelen a rendezvényen.

Az eseményt a YLE Radio 1 finn közszolgálati adó is rögzítette. A műsor kizárólag magyar műveket tartalmazott, az elsőként színpadra lépő Helsinki Gyermekvonósok, majd az előadást záró Helsinki Ifjúsági Vonósok zenéje keretbe foglalta az azóta művésszé érett volt tanítványok előadásait: Szilvai Réka (hegedű) és Marko Ylönen (cselló), a Sibelius Akadémia professzorai duóját, Olli Varonen (cselló) és Virva Garam (zongora), azaz a Finn Kodály Társaság elnöke és alelnöke kettősét, valamint Szilvai Réka és Kaszmir Uusitupa (hegedű) duóját. Az est egyik fénypontjaként a kifejezetten e célból Európába utazó Dr. Jerry-Louis Jaccard (USA) prof. emeritus, a Nemzetközi Kodály Társaság elnöke felolvasta angol nyelvű születésnapjára szóló köszöntőjét. Szilvai Gézát és Csabát, valamint munkásságukat a közönség perceként tartó állótapssal köszönte meg, ehhez fogható Finnországban valóban ritkán tapasztalható koncertlátogató.

Szilvai Gézát Breuer Klára nagykövet asszony levélben köszöntötte, melyben így fogalmazott:

„Magyar nagykövetként tudatában vagyok annak, Magyarország és Finnország között a zeneművészek és zenepedagógusok generációkon átívelő hidat képeznek. Ilyen összekötő kapocs a Szilvai család is. Finnország befogadta a számos komoly tudást hozó magyar zenepedagógust, ők pedig hozzájárultak új hazájuk zenei életéhez. Milyen méltó és egyben hasznos kapcsolatrendszerünk alapjait tették le ezek a sok évtizedre visszanyúló zenei kapcsolatok.”

A Helsingin Sanomat, Finnország legjelentősebb napilapja hosszú, teljes oldalas riportban fejezte ki tiszteletét a magyar zenepedagógus iránt. A riportban szó esik Kodály Zoltán munkásságáról, illetve a magyar zeneoktatási hagyományokról, melyeket a Szilvay-fivérek magukkal hozva és új módszerükbe építve forradalmasították a finn zeneiskolai oktatást.

Minden érintettnek jó szívvel gratulálunk !

A 26. Nemzetközi Kodály Szimpózium: Arany jubileum

...

2023. július 31. és augusztus 4. között a kaliforniai Los Angeles adott otthont az 1973 óta két évente, immáron 26. alkalommal megrendezett Nemzetközi Kodály Szimpóziumnak, amely 1977 óta a Nemzetközi Kodály Társaság (International Kodály Society – IKS) saját rendezvénye, bár szervezését mindig a fogadó országban alakult munkacsoport végzi.

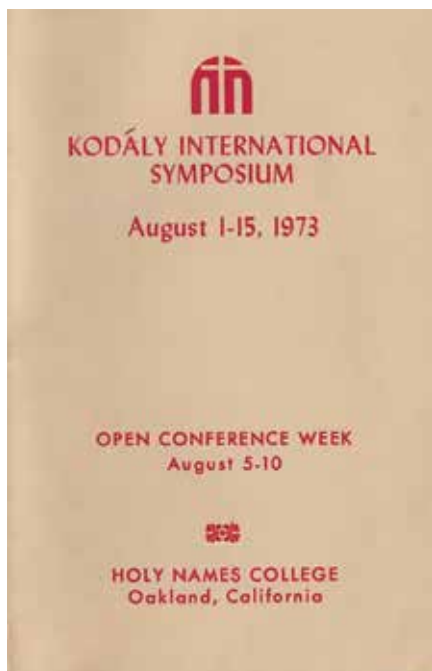
A koronavírus járvány alatt 2021-ben online megtartott szimpózium után, négy év elteltével végre újra személyesen találkozhatott a nemzetközi Kodály közösség a Colburn School Music termeiben. Először a Kodály-szimpóziumok történetében a jelenléti részvétel mellett online opció is elérhető volt azok számára, akik nem tudtak elutazni Los Angelesbe. Az online szimpóziumból kedvezményes áron utólag elérhetővé váltak az előadások és hangversenyek felvételei, de valós idejű, ún. szinkron részvételre nem volt lehetőség.

Utalva félévszázados múltjára, a mostani rendezvénynek a „*Golden Anniversary: Connecting Humanity Through Music*” [„*Arany évforduló: Az emberiség összekapcsolása a zenén keresztül*”] címet adták a szer-

vezők. A beszámoló előtt néhány bekezdésben ezért érdemes visszatalni a kezdetekre.

1973 – Az I. Kodály Nemzetközi Szimpózium

„Az elkötelezettség mértéke, amellyel mi itt dolgozunk, nemcsak a zeneoktatás színvonalát fogja befolyásolni az elkövetkező években, hanem magát az életminőséget is.” (Jack Schaeffer, a MENC [Amerikai Zenepedagógusok Társasága] akkori elnöke megnyitó-beszédéből)

Az 1973. augusztus 1–15. között Oaklandben (Kalifornia) tartott I. Nemzetközi Kodály Szimpózium megrendezése, illetve vele együtt a Nemzetközi Kodály Társaság megalapítása Szőnyi Erzsébet és az oaklandi Holy Names College oktatója, Sr. Mary Alice Hein ötlete nyomán valósult meg az 1970-es évek elején. Hein így emlékezett vissza később: „Amikor felvettem Szőnyi Erzsébetnek egy két nemzetiségű konferencia lehetőségét Magyarország és az Egyesült Államok között, meglepő kérdéssel találtam szemben magam: «Miért ne legyen egy nemzetközi szimpózium?» Valóban, miért ne?” (Vikár László szerk.: *Reflections on Kodály*, 1985, p. 79)

Az I. Kodály Nemzetközi Szimpóziumot közel kétéves előkészítő munka előzte meg, amelyben amerikai és

magyar szakemberek mellett szerepet játszottak az államközi csereprogramokat intéző kormányzati szervezetek is.

Az International Research and Exchanges Board [IREX – Nemzetközi Kutatás és Tudományos Csere Tanácsa] felkérte Heint, mint ösztöndíjasát, hogy az 1970/71-es tanévbeli magyarországi tartózkodása alatt segítsen további együttműködések kialakítását itteni partnerekkel. Hein tudta, hogy a szervezet nemcsak tanulmányutakat, hanem *Collabo-*

rative Projects Grant programja révén közös rendezvényeket is támogat. Innen eredt az amerikai-magyar találkozó gondolata, amelyet Szőnyi terjesztett ki a világ számos országában működő Kodály-programok képviselőire.

A szimpóziumot a Holy Names College fogadta be, ahol 1969 óta működött Kodály-program, Mary Alice Hein kezdeményezésére és vezetésével.

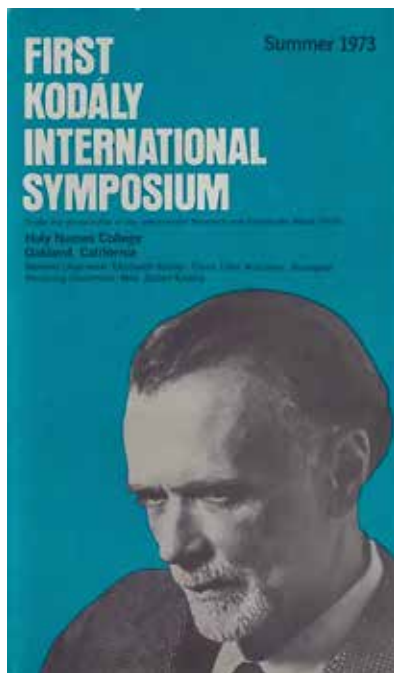
A fokozatosan összeálló szervezőbizottság amerikai tagjai Denise Bacon, Lois Choksy, Sr. Mary Alice Hein, Norman E. Weeks és Sr. Lorna Zemke voltak; a magyarok részéről Forrai Katalin, Hamvas Anna, Nemesszeghyné Szentkirályi Márta, Szőnyi Erzsébet (a szimpózium elnöke) és Szabó Helga vettek részt a munkában.

A szimpóziumnak két fő célját határozták meg:

- lehetőséget adni arra, hogy a Kodály zenepedagógiai elvei alapján eredményesen tanító zenetanárok nemzetközi fórumon cserélhessenek tapasztalatot;
- az amerikai zenetanárok érdeklődését még jobban felkelteni a Kodály Zenei Nevelési Koncepció iránt, miközben megismerik a nemzetközi eredményeket.

Az 1973 februárjában szétküldött brosúrába a tervezett eredmények 2. pontjaként szerepelt a „Kodály zeneoktatási koncepció iránt érdeklődő zenepedagógusok nemzetközi szervezetének megalakítása” célkitűzés, amelyet a szimpózium zárásaként elfogadott javaslatban hivatalosan megerősítettek:

„Mínthogy az 1973. augusztus 14-én a Holy Names College-ban összegyűlt első Kodály Nemzetközi Szimpózium küldöttjei világméretű hatékony kommunikációs és együttműködési lehetőségek létrehozását kívánják, *szülessen határozat* öt fős bizottság választásáról, amelyet megbíznak minden olyan kérdés megvizsgálásával, amely a Kodály által inspirált oktatás ügyének dedikált nemzetközi szervezet lehetséges létre-

hozását érinti, és hogy az említett bizottság – legkésőbb 1974. március 1-jéig – tegyen jelentést és megfelelő ajánlásokat a választó testületnek.”
(Lois Choksy: *Report of the First Kodály International Symposium*)

Ez a szervezet lett az 1975 augusztusában létrehozott – és ma is aktív – Nemzetközi Kodály Társaság.

2023 – Arany jubileum

A fenti áttekintést azért is tartottam fontosnak, mert az 50. évforduló kapcsán a jelenlévők többször megidéztek az 1973-as eseményt. A megnyitó ünnepség részeként Anne Laskey (USA) felidézte az I. Kodály Szimpózium eseményeit, majd a Jerry L. Jaccard (USA) IKS elnök ünnepi megnyitóját követően köszöntötték az „Arany kitüntetetteket”: azokat, akik jelen voltak Oaklandben is: Erdei Péter, Neszlényi Judit, Deanna Hoermann, Lois Choksy, Kaye Dimock, Vernon Ellis, Conni Foss More, Betsy Moll, Sr. Lorna Zemke. Közülük csak Sr. Lorna Zemke vett részt a megnyitón, Erdei Péter és Betsy Moll videóüzenetben köszöntötte a résztvevőket. Betsy Moll és Neszlényi Judit később személyesen is megérkezett.

Betsy Moll, Neszlényi Judit, Jerry L. Jaccard

Laskey és kolléganője, Maree Hennessy később önálló előadásban tekintette át a Holy Names University Kodály Központjának történetét, amelynek szomorú aktualitást adott, hogy 2023 nyarán végleg bezárt az 1868-ban alakított egyetem. A Kodály Központ és az általa készített online népdalgűjtemény alapítványi támogatással működik tovább.

Anne Laskey

A múlt és jelen közötti hidat két kerekasztal-beszélgetés építette tovább: a *Pioneers of the Kodály Movement* [A Kodály-mozgalom úttörői], amelyben Susanna Saw (Malajzia) IKS alelnök vezetésével Judith Johnson (Ausztrália), Neszlényi Judit (Magyarország/USA), Sr. Lorna Zemke (USA), valamint Hongky Cho (Dél-Korea) meséltek a Kodály-mozgalom meghonosításáról országukban. Hasonló céllal szerveződött a másik kerekasztal is, amelyben az úttörők mellett helyet kaptak későbbi generációk is. Moderátora Gilbert De Greeve (Belgium), az IKS egykori elnöke volt, tagjai Judith Johnson, Miriam B. Factora (Fülöp-szigetek), Lydia Mills (Chile/USA) és David Vinden (Nagy-Britannia).

Susanna Saw alelnök az IKS történetét, misszióját és jövőképét vázolta fel „A kapcsolatteremtő IKS: A Kodály-mozgalom múltja, jelene és jövője” című plenáris előadásában: „A válasz erre egyetlen szó: közösség. Ha a zene olyan közösségi tevékenység, amely az élet minden

Hongky Cho, Sr. Lorna Zemke, Susanna Saw, Judith Johnson, Neszlényi Judit

Judith Johnson, David Vinden, Gilbert De Greeve, Miriam B. Factora, Lydia Mills

területéről származó embereket összehozza, akkor magától értetődő, hogy a közösség egyaránt elengedhetetlen a zenepedagógusok, zenészek, zenetanulók és tanárok számára. Az IKS ennek a gondolatnak a jegyében jött létre. Egy globális közösség, amely felbecsülhetetlen értékű forrásokat, közös zenei tudást és támogatást nyújt zenepedagógusok számára szerte a világon.”

A további plenáris előadások is a szimpózium címében szereplő kapcsolatteremtésre [connecting] építették beszédüket: Inagi Shinji (Japán): *A gyökerek és az örökség összekapcsolása jelenlegi közösségeinkkel a zenén keresztül*, amelyben japán források alapján mutatta be,

hogyan élnek tovább ősi motívumok, zenei jellegzetességek mai zenei szignálokban vagy éppen popzenében. Dalos Anna Kodály humanizmusának különböző értelmezési lehetőségeit elemezte Kodály írásaiban és műveiben (*A Kodály-i eszmék és elvek alkalmazásának összekapcsolása*), Anne Laskey: *Tanárok és diákok összekapcsolása* címmel a jó tanár kapcsolatteremtő feladatait ismertette: a repertoárválasztás és annak előadásmódján keresztül a diákok önálló zenésszé válásának elősegítése, valamint az egymással, családjukkal és közösségükkel való kapcsolatuk erősítése.

Inagi Shinji

Dalos Anna

A Kodály-szimpoziumok hagyományainak megfelelően a reggeleket közös éneklés nyitotta, majd a plenáris előadást követően szekció-előadások és műhelyfoglalkozások zajlottak. Az előadásokat a konferencia-felhívásban az alábbi témákban várták, amelyek a plenáris előadások címeiben is megjelentek:

1. A test, elme, lélek és zene összekapcsolása
2. A gyökerek és az örökség összekapcsolása jelenlegi közösségeinkkel a zenén keresztül
3. A Kodály-i eszmék és elvek alkalmazásának összekapcsolása
4. Tanárok és diákok összekapcsolása
5. A kapcsolatteremtő IKS: A Kodály-mozgalom múltja, jelene és jövője

A programban 53 előadás és műhelyfoglalkozás szerepelt a plenáris előadások és a kerekasztal-beszélgetések mellett. Kiemelt esemény volt

a László Vikár International Folk Music Research Forum [Vikár László Népzene kutató Fórum] két szekciója az első napon. Az IKS keretein belül működő csoportot 2006-ban hozták létre Jerry L. Jaccard kezdeményezésére hogy a Kodály-koncepció megvalósításának alapjául szolgáló népzene-gyűjtéshez és -elemzéshez segítséget nyújtson. A jelenleg kilenc tagú fórum amerikai, magyar, maláj, Fülöp-szigeteki, kanadai, japán és mexikói tagokból áll, akik közül heten számoltak be eredményeikről – kiegészülve két meghívott amerikai kutatóval.

Az előadások számos témát érintettek, de túlnyomó többségük módszertani irányultságú volt: repertoár-választás (ezen belül is főként népdalok vagy népdalfeldolgozások), énekes játékok, beéneklés, kóruspedagógia. Zeneelméleti, összhangzattani és ezek pedagógiai vonatkozásait tárgyalta Thomas Kite a szolmizáció segítségével érthetővé tett bővített szext akkord, Inukai Masahiro a japán és nyugati skálák közötti kapcsolatok, Michalis Patseas a görög népzeneben és bizánci egyházzeneben előforduló hangsorok kapcsán.

Emellett voltak történeti áttekintések a Kodály-koncepció angol (Margaret Oliver) és Fülöp-szigeteki (Carolyn Cheng és Rosele Elinore Matias) adaptálásáról, valamint a Kodály-szimpozíumokon ritkán érintett sajátos nevelési igényű gyerekek oktatásáról (Amanda Vanausdall és Bernsorf). Az amerikai helyszín révén megjelentek az ottani domináns pedagógiai ideológiák nyomán született témák is, mint gender-szemlegesség, kritikai fajelmélet, kulturális sokszínűség és inklúzió, és részben Vanausdall és Bernsorf is ezt a szemléletet követve állította előtérbe a sajátos nevelési igényű gyerekeket.

A korábbi évek szimpóziumaikhoz képest Magyarországról több előadó volt jelen: Dalos Anna meghívott plenáris előadóként, Sipos János, Juhász Zoltán a Vikár László Népzene kutató Fórum tagjaiként, Körtvési Kata, Polyák Zsuzsanna és Tóth Réka a kecskeméti Kodály Intézet képviselőiben, továbbá Asztalos Kata, Csernyik Réka és Horváth János.

A szimpóziumok elmaradhatatlan kiegészítői a napközbeni és esti hangversenyek. A házigazdák neves előadókat kértek fel: a megnyitón a Chanticleer Grammy-díjas kamarakórus énekelt. „Labirintus” című műsoruk első blokkja felidézte a csak férfiakból álló együttes eredeti célkitűzéseit: középkori és reneszánsz művek éneklését, majd amerikai és többségükben kortárs zeneszerzők műveit adták elő.

A San Franciscóban működő, mexikói zenét játszó Cascada de Flores Gumamela című különleges zenei projektjébe engedett betekintést és belehallgatást, amely a mexikói és Fülöp-szigeteki zenei kapcsolatokat

Hazai és küllhoni magyarok a szimpóziumon, fotó: Gyebroszky Krisztián

Cascada de Flores

tárja fel a spanyol gyarmati időkől, két Fülöp-szigeteki vendégművésszel együttműködve. Ahogyan a koncerten elhangzott: nemcsak áru, hanem kultúra is cserélődött a spanyol hajók közreműködésével, és ennek nyomai évszázadok után is fellelhetők.

Az utolsó esti hangversenyen a világhírű Takács Vonósnégyes lépett fel. Az 1975-ben Budapesten alakított kvartett székhelye ma a Colorado állambeli Boulder városban van, egykori tagjai közül Fejér András játszik az együttesben, Edward Dusinberre, Harumi Rhodes, Richard O'Neill mellett. Az együttes a koncert előtti délután Edward Dusinberre könyvé-

Takács Vonósnégyes

Sajt Ensemble

nek zenés bemutatóján is közreműködött. A nagyszerű koncerten Haydn, Bartók és Beethoven vonósnégyeseit játszották, ráadásként Ravel vonósnégyesének 2. tétele hangzott el.

Kodály-szimpozium kapcsán feltűnhet a Kodály-művek hiánya. Bár az esti koncertekről valóban elmaradtak, de a napközbeni rövidebb koncerteken helyet kaptak: Polgár Éva (zongora) és Csordás Klára (mezzoszoprán) Kodály és Bartók népdalfeldolgozásait, illetve Kodály-műdalait, míg Olli Varonen (cselló) és Virva Garam (zongora)

finn művészek Kodály hangszeres darbjait tűzték műsorukra. A záróünnepség előtt fellépő Los Angeles Children's Chorus Kodály *Tantum ergo*-ját énekelte el. Mellettük fellépett továbbá a kecskeméti Kodály Intézet hallgatóiból alakult Sajt Ensemble, Cser László (nagybőgő) és Ravi Knyspra (zongora), valamint Riccardo Lorusso (gitár-ének).

2011 óta szimpóziummal egybekötve adják át a Forrai Katalin-díjat, amellyel idén Judith Johnstont (Ausztrália) és Dominika Lenskát (Lengyelország) tüntették ki a kisgyermekkor zenei nevelésben végzett kiemelkedő munkájukért.

Judith Johnson, Gilbert De Greeve

Dominika Lenska, Jerry L. Jaccard

Végezetül néhány személyes gondolat: talán ez a rövid beszámoló is elég ahhoz, hogy meggyőződjünk róla, hogy a Kodály-i eszme és a rá épülő zenepedagógia ma is élő és releváns, a világ számos országában talál követőt. A Nemzetközi Kodály Társaság húszéves jubileumára készített és korábban idézett kiadványban által megfogalmazottak ma is érvényesek:

„Kodály Zoltán pedagógiai filozófiája egyetemes megközelítést kínál a zeneoktatás számára, amely a különböző nemzetközi adaptációk kulturális sokszínűségének köszönhetően egyre gazdagabbá válik”.

A kérdés: ebből a nemzetközi „gazdagodásból” vajon mennyi jut vissza Magyarországra? Vajon tudja-e a tág magyar szakmai közvélemény, mi az, amit tanulhatunk a külföldi Kodály-követőktől? Elköteleződést, megbecsülést biztosan – talán némi felelősségtudatot is, hogy ápoljuk, megőrizzük Kodály örökségét.

Tóth Réka, Polyák Zsuzsanna, Körtvési Katalin, fotó: Wu Kaiyu

A következő szimpóziumot 2025-ben Kecskeméten tartják, és bízom benne, hogy minél többen eljönnek Magyarországról, hogy megismerjék a nemzetközi Kodály-adaptálókat és szembenézzenek a magyar példamutatás feladatával is.

A 2023-as Kodály-szimpózium honlapja és programja:
<https://ikssymposium2023.org/>

Polyák Zsuzsanna
(Részvételét az ELTE PPK
kari utazási pályázata és a LFZE
Kodály Intézete támogatta.)

Nemzetközi Forrai Katalin Díj átadása

A Magyar Kodály Társaság Hírei hasábjain az elmúlt években több alkalommal beszámoltunk arról, hogy a Forrai Katalin emlékére alapított díj nemzetközi méretű figyelmet vívott ki magának. Alapítása óta (2011) a rangos díj a Nemzetközi Kodály Társaság (IKS) védnöksége alatt áll.

Egykori tanítványai, munkatársai hozták létre a nagyszerű zenepedagógus tiszteletére, emléket állítva felbecsülhetetlen értékű pedagógiai munkásságának, melyet a kisgyermekkorai zenei nevelés ügyéért fejtett ki. Világszerte elismert szakmai munkásságának hosszú évtizedei nyomán felmérhetetlen jelentőségű szellemi örökséget hagyott ránk. A díj egyben buzdításul is szolgál azon pedagógusok számára, akik az igényes zenei nevelés megvalósításán munkálkodnak napjainkban is – határainkon innen és túl.

Nemzetközileg ismert pedagógusokból álló szakmai bizottság hirdeti meg a díjat két évente, majd összesíti a díj elnyerésére beérkezett jelöléseket. A Nemzetközi Forrai Katalin-Díj (NFKD) átadása 2013 óta immár hatodik alkalommal történik meg.

A korábbi díjazottak:

1. *Naomi Chinen* (Japán) és *Christiane Pineau* (Franciaország),
2. *Dr. Gállné Gróh Ilona* (Magyarország) és *Sr. Lorna Zemke* (USA),
3. *Ewa Krzatala* (Kanada),
4. *Gail Godfrey* (Ausztrália), majd
5. *Anne Lindeberg-Piironen* (Finnország).

2023 díjazottai a 26. IKS Szimpóziumon, Los Angelesben vehették át kitüntetésüket. Judith Johnson (Ausztrália) és Dominika Lenska (Lengyelország) személyében két olyan pedagógust köszönhetünk, akik már évtizedek óta a kodályi zenepedagógiai alapelvek avatott követői országukban és napjainkban is azon munkálkodnak, hogy Forrai Katalin pedagógiai örökségének átörökítése minél szélesebb körben megvalósuljon.

Judy Johnson 1974-ben találkozott először Forrai Katalinnal és ezt követően több évtizedes pedagógusi munkáját meghatározó szoros szakmai kapcsolat alakult ki közöttük. 1979-ben Forrai Katalint meghívta Ausztráliába és ez a vendégtanítás – majd az ezt követő évek együttes munkája – nagy hatással volt az ottani kisgyermekkorai zenei nevelés további

alakulására. Pályája során Brisbane-ben a *Clayfield Music School* tanárként, vagy akár a *Queensland Egyetem* oktatójaként számtalan kisgyermeknevelőt, zenepedagógust inspirált. Az elmúlt évtizedekben több ausztráliai és nemzetközi zenei szervezet munkájában is hatékonyan vett részt (ISME, IKS). Sokat fáradozott Forrai Katalin *Music in Preschool* c. könyvének bővített átdolgozott kiadásának (*Clayfield School of Music*. Ausztrália 1998) megjelentetésén sokat fáradozott. Az augusztus 4-i ünnepségen *Gilbert De Greeve*, az IKS korábbi elnöke, adta át a díjat.

Dominika Lenska megismerkedése Forrai Katalin munkásságával, a kecskeméti Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézetben végzett tanulmányai (1997–1998), valamint az ottani Nyári Egyetemek során szerzett tapasztalatai nagy hatást gyakoroltak rá. Hazájában Forrai Katalin zenei nevelési elveinek avatott közvetítője – adaptálva azokat a helyi sajátosságokhoz, az adott népzenei anyaghoz, pedagógiai lehetőségekhez. Szakterülete: a korai és kisgyermekkorai zenei nevelés. Tanítási koncepcióját népzenei alapokra építve „Óvodás Akadémia” címmel a másfél évesektől a 6 éves korúakig dolgozott ki egyedi zenei nevelési programot. Énekes gyermek-foglalkoztatásai mellett tanít Katowicében a Zeneakadémián. Írásai, előadásai mély motivációt jelentenek tanítványai számára, tanfolyamai során a gyakorló pedagógusoknak is. 2009-ben ő volt az IKS Szimpózium helyi szervezője Katowicében, valamint 2021-ben,

az online-szimpozium lebonyolításának évében is. Az augusztus 4-i ünnepségen idén nyáron *Dr. Jerry Jaccard*, az IKS elnöke adta át a díjat Dominikának.

A díjátadót rövid hangverseny: *Gilbert De Greeve* zongorajátéka zárta. Előadásában elhangzott: Kodály Zoltán: *Hét zongoradarab*, Op. 11. No. 1. *Lento*, No. 2. *Székely keserves*.

Gratulálunk a díjazottaknak!

M. Dietrich Helga

III. Kodály Népdalmaraton 2023.

Szakmai beszámoló

A Magyar Kodály Társaság a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával a Pécsi Kodály Zoltán Gimnázium rendezésében megtartotta harmadik fesztiválját. Béres Andrásné igazgatónő köszöntötte a rendezvény résztvevőit, majd a gimnázium nemzetközileg is elismert Bartók Béla Leánykara énekelt Kodály műveket Rózsa Bernadett vezetésével és Jankó Gabriella szólaltatott meg Kodály-gyűjtötte népdalokat.

Dr. Vas Bence a Magyar Kodály Társaság elnöke nyitotta meg a fesztivált, utalva Kodály Zoltán születésének 141. évfordulójára, kiemelve népdalgyűjtő munkásságát, rendkívüli gazdagságú népdalkincsünk életetésének jelentőségét napjainkban is, s abban az ifjúság szerepét.

A Kodály Népdalmaraton felhívása szólóénekeseknek, énekes csoportoknak szólt valamennyi korosztályban az alsó tagozatos diákoktól az idős népdalénekesekig. A legfiatalabb szereplő 7 éves, a legidősebb 75 éves volt. Meghatározott műsoridőre, Kodály által gyűjtött népdalcsokrot kellett énekelniök, vagy más gyűjtőktől egy csokrot, de „mottóként” egy Kodály-gyűjtötte népdalnak lenni kellett közöztük. Az énekesek (97 fő) nagy létszámú közönség előtt mutatták be tehetségüket, sok tapsot, vastapsot aratva.

Az értékelő bizottság tagjai voltak: Eredics Gábor Kossuth-díjas népzeneész, a MMA rendes tagja, a Zeneakadémia tanára, Bergics Lajos népzeneész, előadóművész, a PTE Művészeti Kar tanára, Jankó Gabriella népdalénekes, a „Népművészet Ifjú Mestere” cím tulajdonosa.

Örömmel tapasztaltuk, hogy a 27 induló: szólisták és énekegyüttesek nagyon szépen felkészültek, törekedtek az autentikus előadásmód megvalósítására. Abban történt előrelépés az előző két fesztiválhoz képest, hogy felszaporodtak a közösségi, együtt éneklő együttesek produkciói. A 27 szereplőből 18 együttes volt (2–9 fő), köztük két kiváló felnőtt „pávakör”, akik 10 fölötti létszámmal énekeltek. Átéltettük a kiírás jelentős szempontja alapján, hogy a fesztivál nem verseny, hanem az örömteli közösségi éneklés színtere, egymás meghallgatása, értékelése, megtapsolása. A legkiemelkedőbb énekeseink, csoportok Különdíjban részesültek, közülük kaptak lehetőséget a bíráló bizottságtól arra, hogy a decemberi Kodály-koncerteken felléphessenek. A Pécs-Baranyai Kodály Tagcsoport és a Pécs-Baranyai Kórus Szövetség két koncertet szervez december 13-án és 15-én a Magyar Kórusok Napja és Kodály Zoltán születésnapja alkalmából. A mostani rendezvénynek kiemelkedő pozitívuma volt, hogy „dél-dunántúlivá” vált, kiváló csoportok jöttek Kaposvárról, Barcsról és Szekszárdról.

Kodály szellemiségében fogant, nagy hatású rendezvény volt, bízunk a folytatásban.

Pécs, 2023. november 6.

Kertész Attila
a MKT tiszteletbeli tagja, a Pécs-Baranyai Kórus
és Zenekari Szövetség alelnöke

Aki Kodály nyomdokaiban jár Szabó Dénes karnagy mesél különleges életéről

„Egyesít minket jellem és eszme, fel hát a tettre!” A Nemzet Művészevel, a Kossuth-díjjal kitüntetett karnaggal, Szabó Dénessel, a Cantemus Kórus nemzetközi hírű alapítójával beszélgettünk gazdag és szerteágazó pályafutásáról, a zene és az ének erejéről, a Kodály-módszer jelenéről és a katarzis fontosságáról.

Visszatérve alma materembe, a Nyíregyházi Kodály Zoltán Általános Iskolába, a beszélgetőpartnerem Szabó Dénes, Kossuth-díjas, Nemzet Művésze címmel kitüntetett karnagy. Három éven át tanított ének-zenéből, nyolc éven át énekeltem az ő vezénylete alatt az általa alapított Nyíregyházi Cantemus Kórusban. A kórust 2012-ben a kiemelt minőségű zeneművészeti együttesek kategóriájából a legmagasabb minőségűvé, Nemzeti Együttessé nyilvánították.

Életéről és munkásságáról kérdeztük az idehaza és határainkon túl is ismert művészt!

„Lehet élni zene nélkül is. A sivatagon át is vezet út, de mi azt akarjuk, hogy az ember ne úgy járja végig élete útját, mintha sivatagon menne át, hanem virágos réteken.” Ez az idézet a Nyíregyházi Kodály Zoltán Általános Iskola névadójától származik. Szabó Dénesben már gyermekkorában kialakult, hogy virágos réteken szeretne járni. Nem volt kérdés számára, hogy van jó zene, és van rossz zene. Egy református lelkész ötgyermekes, polgári családjában született negyedik gyermekként 1947. március 6-án Makón. Az idősebb testvéreit beírátták zongorázni, minőségi zenét tanultak. Azonban ő klarinéttal kezdte a zenetanulást. Gyakorolni kevésbé szeretett, mert sokkal jobban szerette a mozgással kapcsolatos tevékenységeket. „Jó volt a többiekkel, hála Istennek okosak voltak, ügyesek voltak – egy ilyen családban felnőni az egy főnyeremény” – összegzi életútjának indulását.

Csodálta a földműveléssel foglalkozó makói parasztembereket gyermekkorában. Megkérdezték tőle, hogy mi lesz, ha nagy lesz? Erre akkor azt válaszolta, hogy egyéni paraszt. Nagy derűtség követte a választ, így a későbbiekben került az erre a kérdésre való válaszába. „Folyamatosan nőtt bennem a tudatosság, hogy én nem tudom, mi leszek. Egy dolog nem: általános iskolai énektanár nem leszek, ebben teljesen biztos voltam.” Az általános iskolai énektanára ugyanis nem szolgált jó példával.

1956-ot követően következett be döntő változás az életében. A 8. osztály után való továbbtanulását erős klerikális beállítottsága miatt nem támogatták, azonban édesapja közbenjárásának köszönhetően felvették a József Attila Gimnáziumba. Amikor az idősebb nővérét sehová nem engedték továbbtanulni, édesapja úgy döntött, hogy Makóból elég volt. Beíratta Szegedre a zeneművészeti szakközépiskolába, a Tömörkény Gimnáziumba, ahol fuvolát tanult. „Ez egy fantasztikus döntés volt a család részéről” – nyugtázta a döntést Szabó Dénes. Nem volt nehéz a beilleszkedés, mindenki szerette őt és a különleges diáksapkáját. „Ezek csodálatos évek voltak, nagyon sokat tanultam az ottani emberektől: Matuz Istvántól és Onczay Csabától, akik később szintén Kossuth-díjasok lettek. Teljesen szabad életet éltünk, ami nagyon nagy dolog volt. Sokat köszönhetek ennek az időszaknak.”

A karnagy számára a két legfontosabb érték, amit a családjából hozott, az a közösségi élmény, illetve az a minőségi gondolkodás, hogy az ember tudja, hogy mi a jó és mi a rossz. A legidősebb családtagjai is

mind értéket közvetítő emberek voltak, soha nem a könnyebb irányt választották. Az, hogy ebben a közegeben nőtt fel, nagy tanulóiskola volt, és mindmáig meghatározza a gondolkodását.

Eleve elrendelés

Szabó Dénes azt is elmeséli, hogyan vezetett az útja Nyíregyházára. Ehhez kapcsolódva a református múltját és az eleve elrendelést említi: ki volt jelölve a sorsa. Szegeden szeretett volna főiskolára járni, azonban ott megszüntették a képzést, így Miskolcra kellett mennie, ahova fel is vették.

„Nagyon megviselt, hogy oda kell menni, de rájöttem, hogy én hiába tiltakozom, még a minisztériumhoz is elmentem, hogy engedjenek vissza Szegedre, de azt mondták, hogy erre nincs lehetőség. Hát odakerültem. Miért kellett volna tiltakoznom? Nem értem, miért hadakozok én mindig az Úristennel, ő tudja, majd ő megmondja, hogyan van.”

Így is lett. Miskolcon újra találkozott azzal a lánnyal, akit egy évvel azelőtt Budapesten látott. Ő is fuvolás volt és együtt jártak órákra. Ettől kezdve a miskolci évek is egyre szebbek és jobbak lettek. Azonban a főiskola elvégzése után nem ő választhatta ki, hová szeretne menni. Nyíregyházáról kapott egy levelet, hogy a 4. Számú Általános Iskolában énektanárt keresnek. A felesége, Ágnes a zeneiskolában szolfézst, míg ő az általános iskolában éneket kezdett el tanítani. A főiskolán tanári diplomát is kapott. Nem volt nehéz az általános iskolai énektanítás kezdete, mert a gyerekekkel jól szót tudott érteni.

„De hogy valamit elérjen az ember egy osztályban, ahol van 25-30 gyerek, hát az nem volt egyszerű penzum, de ahogy szokták mondani – talán Hemingway mondja Az öreg halászban –, az ember nem arra születik, hogy legyőzzék. Hát soha nem gondoltam, hogy nekem föl kéne adni a harcot.”

A csoda megszületése

Szabó Dénes a Cantemus Kórus megalakulásával kapcsolatban először a Kodály-módszert említi. Szerinte a legfontosabb tételei közé tartozik

a kórusban való éneklés. Ez egy filozófia, egy átgondolt életmódnak a Bibliája vagy alkotmánya, amelynek vannak alapvető törvényei.

„Az alap törvények egyike, hogy kell közösségben, kórusban énekelni, mert az a társadalmi szolidaritásnak a gyakorló pályája. Ott meg lehet tanulni, hogy ahogy a három testőrben Dumas megfogalmazza: mindenki egyért, egy mindenkéért! Ezt Kodály ragyogóan elmondta. És azok a gyerekek, akik a kórusban ezt megtanulják, utána sokkal hasznosabb tagjai a közösségnek és a társadalomnak.”

A Cantemus énekkar létrehozása nem volt tudatos, magától létrejött. Szabó Dénes csak tette a dolgát: tanított órán és küzdött a kóruspróbán. Ebben az iskolában természetes volt, hogy a gyerekek kórusban énekeltek, és másképpen gondolkodtak, mint a többiek. A kezükbe lehetett adni a Kodály-módszerrel azt, hogy felfogják a többszólamú művek nagyszerűségét.

„Amikor a *Forr a világ bús tengere ó magyar* kánont – nagyon nehéz kánon – elénekelték, akkor ők ugyanúgy katarzis áldozatai lettek, mint ahogy a vezénylő, amikor hallja, hogy ez megszületik. A zene önmagában elintézte ezt a dolgot.” 1973-ban már a város, 1974-ben a megye legjobb énekkara, 1975-ben pedig már az éneklő ifjúságnak, az országos mozgalomnak is a csúcására jutottak. Ettől kezdve bekerültek a köztudatba, a zenei nevelés és a kórusmozgalom első vonalába. Azon kellett még gondolkodniuk, hogy mikor kapnak nevet. Szabó Dénesnek és az énekkarosoknak is nagyon tetszett az 1978-as versenyre írt Bárdos-kórusmű, a Cantemus (Énekelj). Egyszavas elnevezés, az egész világ érti, ezért fölvtették a Cantemus nevet. Ezután nem volt megállás. Az énekkar számos nemzetközi verseny nagydíjasa, első díjazottja és közönségszíjasa lett az elmúlt évtizedek során.

Az énekkari próbákon, fellépéseken számos katartikus pillanatot éltek át az énekesek – köztük e sorok írója is –, és szinte minden énekkari próbán hallották azt a legendás mondatot, hogy „Mindig van jobb megoldás!”.

Szabó Dénes a katarzis megszületésének titkáról a következő gondolatokat meséli: „Alapvetően ha valaki érti ezt a görög kifejezést – a katarzis szót –, az egy nagyon jó dolog. A hétköznapiakat abszolút meghaladó csodálatos lelki élmény, amely akár még az ember gondolkodását is megváltoztathatja. Belemar a lélekbe, és ahogy a görögök mondják, azt megragadja, és jó irányba átalakítja. Rendezett lelkűvé teszi az embert – Platóné idéztem szabadon. Ahhoz, hogy ez létrejöjjön – mert magától

nem jön létre –, ahhoz sok mindent kell tenni.” Először is meg kellett keresnie azt a zeneművet és azt a zeneszerzőt, aki tud katartikus művet komponálni. Fel kellett készítenie a gyerekeket arra, hogy el tudják énekelni, és akkor ebből egy magasabb lelki élmény, katarzisz születik meg. Énekarban ez nem egyszerű dolog, mert sok embernek kell egyszerre gondolkodnia.

Szilárd értékrend

A karnagy útmutatása által egy olyan értékrend és szemléletmód alakulhatott ki az énekesekben, ami mai napig meghatározhatja az életüket. A mai tizenévesek generációjához és a neveléshez, értékek továbbadásához kapcsolódva szerinte van egy olyan irányzat, miszerint a tanár ne szóljon bele semmibe, csak adja le az anyagot.

De nem érti „ezt a sanda liberális gondolkodást”, nagyon veszélyesnek és hazugnak tartja. Minden gyerek kezében ott van a mobiltelefon, a különböző alkalmazásokkal. Ezek igényt formálnak arra, hogy ők neveljék a gyerekeket, méghozzá cenzúra nélkül.

Szerinte van erős egy törekvés, hogy kivegyék a tanár, de még inkább a szülő kezéből a gyerekeket nevelést.

„Ilyen agresszív ideológiai nyomást egész életemben nem éltem meg. Én ismerem, éltem a kommunizmus idején. Ott is megvolt ez az idegen ideológiai nyomás. Tiltakoztunk is a magunk módján, de ennyire agresszív nem volt, és ennyire életellenes végképp nem volt. Hogy én bemenjek a terembe, művészetet tanítsak úgy, hogy közben nem nevelek. Ez nem lehetséges.”

Szabó Dénes szerint a tanárnak példaképnek kell lennie és hitelesnek kell maradnia. Vannak olyan erkölcsi normák, amiket nem szabadna átlépni.

„Elképedve látom, hogy a fő csapásvonal az, hogy nincs pozitív és nincs negatív. Akkor mi van? Az egész világ, a világegyetem alapvetően erre a két pólusra épül. Hogy van az, hogy ezt most minden energiával megpróbálják megszüntetni? És az élettől és az univerzumtól teljesen elrugaszkodva valami hagymázás gondolat mellett, erőből megpróbálják a világot átalakítani. Kinek az érdeke, miért az érdeke? Hol benne az ember? Mit várunk el tőle?”

A karnagy az értékrendjét nem presszionálta, hanem bizonyos alapelvekhez tartotta magát. Mindig a rábízott gyerekek javát nézte. Véleménye szerint a pedagógus csak abból indulhat ki, hogy a gyerekek minél jobb legyen. Vallja: minden megszületett gyermek 100 százalékban önző, és Kodály ezért is forszírozza a közösségben való éneklést. Nekünk a társadalomban az a dolgunk, hogy ahogy nővünk föl, ezt az elemmentaris és eleve önző magatartásunkat kezdjük lefaragni. Ha ezt jól megcsináljuk, akkor megértjük, hogy a boldogságunk a másik emberben van kódolva. A tanár, amikor bemegy az osztályba, folyamatosan adnia kell. Ha szigorú és nagyon követel, akkor is szeretni fogják, mert a tanár ad, és a sok átadott szeretetből vissza is sugároz valamennyi.

„Egyesít minket jellem és eszme, fel hát a tetre!” – szól az énekkar jelmondata, egy kis madrigál befejező sora. Ez az egyik alapköve Szabó Dénes munkásságának és az énekkarnak is. Nagyon hisz ebben a gondolatban, jónak tartja, azonban szerinte a mai világban ez nem divatos. Úgy látja: a liberalizmus teljesen elvesztette a kontrollt. Most csak abban gondolkodik, hogy az egyén mindenképp fölött. Azonban ha két ember van a földön, már nem lehet erről szó – mert ott van a másik is. Ezért szerinte ez a fajta erőszakos egyénfelszabadítási törekvés alapvetően nem használható.

Az egyén a közösségnek a része, belőle táplálkozik, és el is várjuk, hogy az egyéni tehetség a közösséget is szolgálja. Az énekkar életében pedig, ha nem tanulják azt meg, hogy egyesít minket jellem és eszme, akkor a csoda soha nem születik meg. Azt gondolja, hogy akkor jó ember egy társadalomban, ha mindenki irányába megadja azt a lehetőséget, hogy átéljék a közös teljesítménynek az élményét, mert az megsokszorozódik. Bárdos tanár urat idézve azt mondja, hogy az öröme van egy paradoxona: „mennél többféle osztjuk, annál nagyobb lesz”. A közös jó teljesítménynek megduplázódik az öröme. Ezért a Cantemus himnuszának most is aktuálisnak kell lennie, mert Szabó Dénes vallja és hiszi, hogy ez vezet jobb és boldogabb irányba.

Elismerések és nemzetközi fogadtatás

Szabó Dénes munkáját az öt évtizedes pályafutása alatt elismerték Kossuth-díjjal, Liszt Ferenc-díjjal, Bartók-Pásztory díjjal, Prima díjjal, Magyar Örökség díjjal, valamint a Nemzet Művésze címmel is kitüntették.

Azonban a díjak sorában kitűnik a japán állam által 2017-ben adományozott „A felkelő nap arany és ezüst sugarainak rendje” kitüntetés. Ez az egyik legmegtisztelőbb és legnagyobb becsben tartott japán állami kitüntetés, amit a császár nevében adományoznak. Ehhez a japán díjhoz kapcsolódóan a karnagy a japán embereket méltatva vezette fel a gondolatait. Szerinte nagyon alaposak, megfontoltak és tiszteletre méltóak. Huszonöt évig újra és újra megjelent a Cantemus kóruscsalád valamelyik egysége Japánban, és nagyon sikeres volt. Bejárta az egész japán szigetvilágot, összesen több százezer embernek énekelve.

Ennek hatására Japánból nagyon sokan jöttek Nyíregyházára, hogy lássák a Cantemus csodáját. Szabó Dénes szerint szerencsésük van, mert két elhivatott ember, Fukiko Gotoda és Sumio Gotoda találta ki ezt. Azt látták, hogy Japán gazdagodhat abból, ha találkozik a nyíregyházi csodával és a Cantemusszal, ezért előterjesztették ezt a díjat, ami óriási meglepetés volt. A japán nagykövet által Nyíregyházán átadott oklevél bizonyítja: Japán számára mekkora ajándék volt az, hogy éveken keresztül oda vitték és átadták önzetlenül azt, amit tudtak. A japánok ide is eljöttek, megtanulták, hogyan kell vezényelni, a zene titkát nézni, tanítani, beleláttak az egész Cantemus-világba. A Kodály-módszerről már tudtak, de annak a speciális megvalósulását szívesen tanulmányozták.

„Most is úgy emlékszem rá, hogy folyamatban van, hogy az ősz folyamán ismét egy igen nagy létszámú csoport, talán 60 fő fog ide érkezni Japánból, akik itt ezt a magyar csodát, ezt a nyíregyházi csodát akarják látni. És az benne a különleges, hogy diákok is jönnek, nem csak tanárok. A diákok művészeti iskolába járnak: akik képzőművészettel foglalkoznak, azok Rómába és Firenzébe mennek, akik zenével foglalkoznak, azok meg Nyíregyházára jönnek. És azt gondolom, hogyha ezt így egymás mellé rakjuk, akkor igazán megértjük, hogy miért is tüntetett ki bennünket a japán császár.”

Szabó Dénes szerint a zenén keresztül más nemzetekhez közelebb tudunk kerülni, maradéktalanul tudjuk szeretni a másikat. Meglátása szerint más népeknek a még nem megromlott, ősi lelkületüket kifejező régi dalaik pontosan olyan minőségűek, mint a mieink, csak másképpen. De a végeredmény ugyanaz, mert a katarzist éppúgy létrehozza a japán népdal is. „Alapvetően mindig azok a művek maradnak meg a közös találkozásunkkor, ahol a gyökerek a legmélyebbek, ahol a tiszta forrás megtalálható. Ezek nagyon hamar a másik ember lelkében is rezonálnak.”

A magyar kórusmuzsika pozitív nemzetközi fogadtatásához kapcsolódóan Szabó Dénes először a japán turnékat emeli ki, majd a keleti emberek általi meleg fogadtatásról beszél. „Szerintem istenkáromlás lassan, amit mondok, de mostanában mindig keleten melegebb az emberek szíve. Nagyon furcsa. Távoli kultúra, sok mindenben nem hasonlít a miénkhez, és mégis mindig ott a szívélyesebb és a barátságosabb a dolog. A másik irányba – nem mondtam ki az irányt – nem globális fölmelegedés van, hanem globális lehűlés.” Már húsz évvel ezelőtt is mondta, hogy abban az irányban mindig jobb. És a gyerekek is mondták, amikor családoknál voltak elszállásolva, hogy olyan furcsa, mintha itt nem szeretnék őket, ellentétben a másik iránnyal. Olyan kedvesek voltak, és amikor hozzájuk jönnek, ők is ezt tapasztalják, tehát valami keleti melegség azért mégiscsak ott van a lelkük mélyén.

A magyar kóruskultúra szolgálatában

Szabó Dénes szerint a világ még mindig úgy gondolja, hogy Magyarország kórusnagyhatalom. Nagyon irigylik és próbálják a Kodály-módszert aktualizálni. A magyar kóruséneklés uralkodó volt a világban. Ez a tendencia azonban törést szenvedett Kodály halála után. Most már talán egy kézen is felsorolhatók azok a fáklyavivők, akik ezt a kodályi elveken alapuló énekkari mozgalmat, énekkari színvonalat még tartják. Folyamatosan tűntek el a vidéki fellegrárok. A világ még az előbbieket gondolja, azonban ők már tudják, hogy hullámvölgy van.

A karnagy a magyar kórusmuzsika jövőjével kapcsolatban pesszimista. Ennek egyik oka a már sokszor említett egyén és közösség problémája. De az oktatásban lévő egyik legfőbb, mélyebb gyökerű gondot is említette. Az iskola elvesztette a társadalomban a kiemelt szerepét, megbecsültségét.

„Elvesztettük Magyarországon a világ által csodált Kodály-módszert. Kikerült a magyar közgondolkodásból, pedig a kodályi életműnek lehet, hogy még fontosabb oldala, mint maga a zeneszerzési oldala.”

Szabó Dénes szerint az énekkarban való éneklés az egy magasabb rendű emberi magatartást, az említett közösségi gondolkodást igényli. Ehhez azonban kellene a kodályi utánpótlás. A magasabb rendű emberi életforma irányába való törekvésnek ez a hiánya a jelenlegi tendencia szerint el fog veszni.

Úgy látja: Kodálynak nagyon jó gondolatai vannak evvel kapcsolatban: „Mélyebb zenei műveltség mindig csak ott fejlődött, ahol ének volt az alapja. A hangszer a kevesek, kiváltságosak dolga. Az emberi hang, a mindenkinek hozzáférhető, ingyenes és mégis legszebb hangszer lehet csak általános, sokakra kiterjedő zenekultúra termő talaja.” Ha a műveltségből hiányzik a zenei rész, az bizony félkarúvá válik. Magyarországon Kodály előtt ez jellemző volt, utána pedig megint oda tartunk, hogy ez így legyen. Ezért nem optimista, sok tényező mutatja azt, hogy a híres magyar kóruskultúra leszálló ágban van, kivétel néhány elszánt ember tevékenységét.

A magyar kultúra értékeinek továbbadásával kapcsolatban a karnagy a Bibliát és a Tízparancsolatot említette meg. Szeresd felebarátodat, mint önmagadat. Egy tanár, ha bemegy az osztályba, akkor a gyerekeket jobban kell, hogy szeresse, mint saját magát. Nehéz ezt mostanában mondania, de a szeretet parancsa ott van. A pedagógus nem tehet mást, mint hogy minden nap próbálkozik azzal, hogyan tudja a rábízottakat szeretni. Legyen út egyik embertől a másikig. A jó pedagógus szerinte ezt meg tudja csinálni, és egy titokzatos közvetítő vonalon ki tudja építeni ezt a hálózatot. Azt tanácsolja, hogy építsék ki ezeket a szeretetvonalakat a másik irányába. Keressék a lehetőséget: ő emiatt szerethető, ő amiatt szerethető.

Szabó Dénes fordítva gondolkodik, mint az emberek többsége. Amikor meghallja a karrier szót, az mindig nagyon bántja, szerinte az önzésre utaló dolog. Ha valaki kívülről szemléli a pályáját, mondhatja rá, hogy micsoda karriert futott be, ha végignézi a számos díjon és kitüntetésen. Azonban soha nem ezek motiválták. Visszatekintve öt évtizedes pályafutására arra a legbüszkébb, hogy mindig szolgált.

Nem vált önmagáért valóvá a tevékenysége. Nem ingott meg, nem szállt a fejébe a dicsőség. „Mindig csak azt tudtam, hogy tovább kell csinálni, szolgának kell lenni, mert jobb adni, mint kapni. Mennél inkább sok embernek tudok örömet okozni, az az én lelki nyugalmamnak jót tesz. Tiszta lélekkel megtettem. Nem magamért, hanem másokért. Büszke lehetek arra is, hogy nem mentem el Nyíregyházáról. Nem kellett megalkudnom. Nem kellett köpönyeget cserélnem. Most sem gondolok mást, mint hatvan évvel ezelőtt.”

Interjú: Torda Sztella

Fotók: Ficsor Márton

Másodközlés a mandiner.hu-ról

ÉVFORDULÓS ESEMÉNYEK

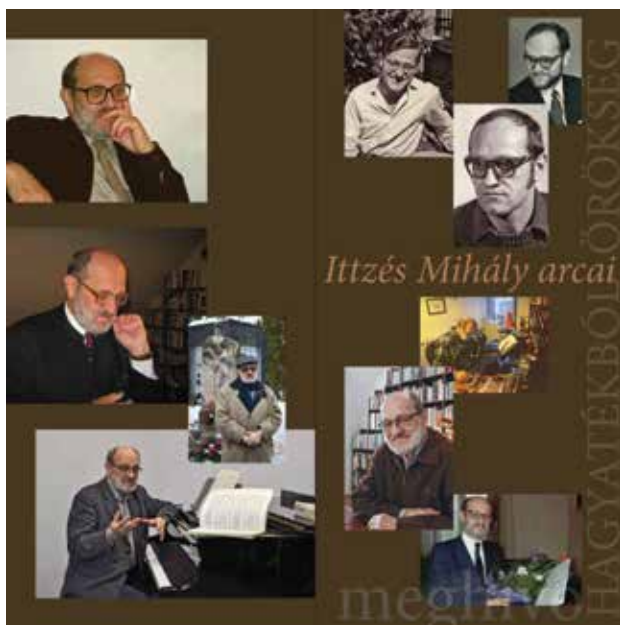
Ittzés Mihály arcai

Emléknap a Pesti Vigadóban

...
A Magyar Kodály Társaság és a Magyar Művészeti Akadémia rendezésében, 2023. október 14-én, a Pesti Vigadó Makovecz-termében emlékeztek pályatársai a 85 éve született és immár öt éve, 2018. június 12-én eltávozott Ittzés Mihályra, a tanárra, karnagyra, tudósra, népművelőre, publicistára és közéleti emberre, a Magyar Kodály Társaság elnökére, a Kecskeméti Kodály Intézet igazgatóhelyettesére. „Ittzés Mihály arcai” láthatók az emléknap meghívóján; a hűséges egykori munkatárs *Zalattay Pál* kecskeméti grafikusművész alkotása gondolatébresztő és visszafogottan elegáns kivitelű fotómontázs keretében idézi meg Ittzés Mihály alakját, vonultatja fel portréit, az iskolatársai tiszteletét kivívó fiatalemberétől a mindenki által tisztelt tudóság, utolsó nyilvános megjelenését megörökítő, 2018. március 6-án Kodály Zoltán sírjánál készült felvételéig.

Az emlékezők névsora hosszú, köre széles, a művészeti élet legkülönbözőbb területein gazdag életművel rendelkező személyiségek egytől egyig. Iskolatársak: *Földi Bence* a győri konzervatóriumból, *Forrai Magdolna*, *Péczei Sarolta* a budapesti Zeneakadémiáról; növendékek: *Bencsik Erzsébet*, *Spiegel Marianna* a győri Zeneművészeti Szakközépiskolából, *Dömötör Zsuzsa*, *Szabó Márta*, *Zoboki Anna* a kecskeméti Kodály Iskolából és *Michalis Patseas* a Kodály Intézetből; munkatársak: *Hartyányi Judit* társelnök és *Kende Zsuzsa* a Magyar Kodály Társaságban, *Erdei Péter* igazgató, *Koós Ildikó*, *Polyák Zsuzsa*, *Rajk Judit*, *Somorjai Paula*, *Szutréry Katalin* a Kodály Intézetben; akadémiustársak: *Berlász Melinda*, *Móser Zoltán*, *Solymosi Tari Emőke*, *Szabó Dénes*. Az emlékezők sorában volt még a tankönyvíró *Papp Károlyné Papp Zsuzsanna*; a zenetörténész *Dombóvári János* és *Gombos László*; a lapszerkesztő-ismeretterjesztő *Zelinka Tamás*; Ittzés szerkesztette műsorok dramaturgjaként *Gyergyádesz László* a kecskeméti színházból, továbbá *Józsa Mónika* és *Nagy Éva Vera*, mint a felvidéki, illetve az erdélyi Kodály-mozgalom képviselői, végül két lengyel kolléga, *Mirka Jankowska* és *Wojtiek Jankowski*. Néhányuk csak levelet küldhetett, mert egészségi állapotuk vagy a távolság semmiképpen nem tette lehetővé a személyes

részvételt, legtöbben azonban eljöttek, rászánva egész napot, vállalva akár több száz kilométeres utazást. Különösen is kiemelendő, hogy személyesen mondta el méltató szavait Kodály Zoltánné, vagy például Michalis Patseas, az athéni Kodály Konzervatórium alapító igazgatója, aki erre az alkalomra utazott Budapestre.

A 30 megemlékezés, mintegy 150 percben, felvázolta Ittész Mihály munkásságának különböző területeit (habár teljesség nélkül – egyetlen nap a teljesség vázlatához is kevés, a hatalmas hagyaték feldolgozása is még folyamatban van), megidézte munkamódszerének, személyiségének és szellemiségének egy-egy markáns vonását. Kiemelték többek között *biztos tudását, szakmai alaposságát, hatalmas munkabírását, önzetlen segítőkészségét, játékos humorát*. Hartyányi Judit egyik kulcsszava a közös ügyek javán munkáló *szeretet* volt, Szabó Dénes mondanójában a *magyarság* mintegy rondótémaként szerepelt; Zelinka Tamás rámutatott Ittész Mihály hazuról hozott *evangélikus lelkiességére*. Móser Zoltán sokak, sokunk tapasztalatát fogalmazta meg: „Hiányoznak az Ittész Mihályok”. A hallgatóság egyik tagja pedig így summázta a napot: „A szinte rejtekben történt nagy életmű kibomlása az emlékezők szavai nyomán, és a képi megjelenítésekben.”

Ittzésné Kövendi Kata

Bencsik Erzsébet

Ittzés Péter, Ittzés Berta

Somorjai Paula

Dömötör Zsuzsa

Solymosi Tari Emőke

Mudrák Mariann, Borbély László

Rajk Judit

Sípos Mihály, Kardos Mária

Michaeli Patseas

Koós Ildikó

Jánosi András, Apró Anna

Nemcsak szavak és nemcsak képek: a tartalmi egységekbe kiválóan szerkesztett és színesen gördülő programot mintegy kis hangversenyek tagolták, családtagok és barátok közreműködésével. *Sipos Mihály* (akadémikus) és *Kardos Mária* gyimesi népzenei játszott, *Ittész Berta* elénekelt a Szomorú fűzfának kezdetű Kodály-gyűjtötte népdalt, *Ittész Péter* ennek témájára improvizált zongorán; a Hungaricus Együttes két tagja – *Jánosi András*, *Apró Anna* – XVIII. századi táncdallamokat szóltatott meg (néhányuk Kodály feldolgozásából ismert). Elhangzottak azután Kodály Zoltán művei: Adagio – *Ittész Berta* (brácsa), *Ittész Péter* (zongora), *Nausikaa* – *Mudrák Mariann* (ének), *Borbély László* (zongora), a Hét zongoradarab I. tétele: Lento, és a Kilenc zongoradarab utolsója: Allegro commodo, burlesco – *Ittész Péter* előadásában, a Bicinia Hungarica néhány, *Ittész Mihály* által ciklusba rendezett darabját *Hévvová Ittész Klára* és *Ittész Tamás* játszotta hegedűn. A nap lezárásaként a *Kecskeméti Énekes Kör*, *Erdei Péter* vezényletével, két Kodály-remekművel ajándékozta meg a még este is népes hallgatóságot: *Békesség-óhajtás*, *Sík Sándor Te Deuma*, *lenyűgöző* (külön tanulmányt érdemlő) interpretációban.

Az írásbeli emlékezéseket *Beslin Anita*, illetve néhányukat *Ittész Tamás*, valamint *Ittészné Kövendi Kata* olvasta fel. *Ittész Kata* asszony volt egyébként, aki a nap hevét és terhét viselte, látta el egy üléselnök avagy műsorvezető feladatkörét, hihetetlen lendülettel vezette be, kötötte össze a megemlékezéseket és zeneműveket, emelt ki belőlük vagy fűzött hozzájuk egy-egy mozzanatot, hidalta át az előre nem látható nehézségeket. Ezenkívül *ő volt az emléknap 31. előadója*, beszámolója érzékelte az *Ittész-hagyaték* nagyságát – terjedelmét és összetettségét – csakúgy, mint a feldolgozásával járó feladatokat.

Már elkészült az *Ittész-életmű* első tudományos igényű áttekintése, *Sárosi Szabó Márta: Ittész Mihály szellemi hagyatéka* című dolgozata, amely 2021-ben tanulmánykötet részeként látott napvilágot, most pedig különlenyomatban vehették kézbe a program résztvevői.

Elhangzott még néhány fontos bejelentés: *Ittész* tudományos munkásságáról a tervek szerint 2024-ben kötetet ad ki az *MMA*, *Gombos László* tollából, az *emléknap* előadásait a *Parlando* folyóiratban olvashatják majd az érdeklődők; *kecskeméti* vonatkozású írásainak jelentős része (egyelőre 300 írás) már idén decembertől hozzáférhető lesz a *Kecskeméti Katona József Könyvtár* honlapján.

Papp Zsuzsa

Zelinka Tamás

Ittész Klára, Ittész Tamás

Szabó Dénes

Dombóvári János

Hartyányi Judit

Erdei Péter

Ittész Péter

Kodály Zoltánné

Gombos László

Sárosi Szabó Márta

Polyák Zsuzsa

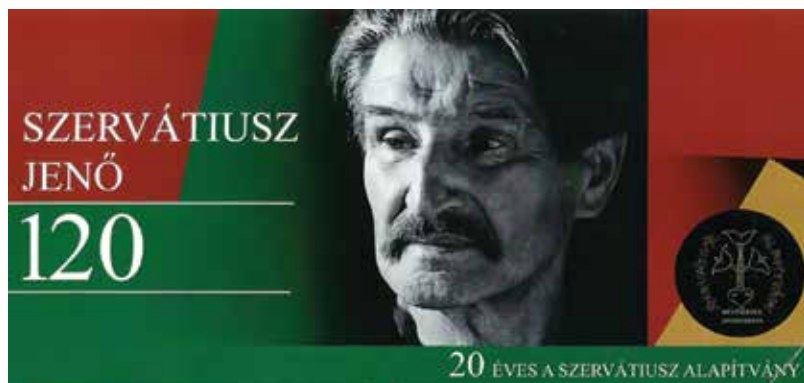
Emléknep, monográfia, honlap – mérföldkövek, Ittzés Mihály emberi, tanári, tudósi portréjának mind teljesebb megismerése felé, hogy „rejtegekben kibontakozó nagy életműve” hagyatékából örökséggé, mindannyiunk közös örökségévé legyen.

Köteles György

A Parlando 64. évfolyamának 2023/6. számában az elhangzott emlékezések elolvashatók.

Őszi „Kodály plusz” hangverseny

2023. október 19-én ismét kitérte kapuit a 20 éves Szervátiusz Alapítvány szervezésében a Szervátiusz Szalon, idén utoljára. Különlegesen enyhe meleg volt az őszi este kissé szemerkélő esővel. A kertben a ház ajtaja mellett a névadó Szervátiusz Tibor fiatalkori márvány büsztje fogadja az érkezőket messze tekintve a jövőbe, a házban bent pedig a belépőket meleg barátsággal özvegye, Szervátiusz Klára, a háziasszony.

Az első megilletődöttség után a nemrég elhunyt szobrász alkotásain akad meg a szemünk, elsősorban a fafaragásokon, melyeken az anyag adta formálódás különös érzékenységgel érezhető minden erőszakosság nélkül. Az alkalmi nézőtérrel szemben balra áll a zongora, középen pedig két pompás, faragott trón jellegű karosszék asztallal.

A rendezvény aznapi vendége Fülei Balázs Liszt-díjas zongoraművész foglalta el az egyik karosszéket, a másikba Klára asszony ült. A vendék köszöntése után egy pódiumbeszélgetés vette kezdetét, melyből megismerhettük az előadó családi nem-zenész hátterét, ahol a zongora-gyakorlás egy külön világgá válhatott, és a valóvilágot kizárhatta a fiatal művész. Édesapját tekintette első közönségnek, így eszmélt rá művésze szórakoztató voltára.

A meghívón csak Kodály-művek szerepeltek, de hamar kiderült, hogy a művész szereti az adott műveket másokkal is összefüggésbe hozni,

bemutatni és ezt ismertetésekkel is fűszerezni. Erre utalt a „Plusz: meglepetés darabok” a meghívón.

A hangverseny Kodály *Kilenc zongoradarab* op. 3-ból és a *Hét zongoradarab* op. 11-ből ígért részleteket, továbbá a *Marosszéki táncokat*, mindezt egy változatos gyöngysorba fűzve adta elő Fülei Balázs. Itt kaptak szerepet a beígért meglepetés-darabok. Így a kezdő Ravel: *Bárkák az óceánon* vagy Bartók: *Három Csík megyei népdala* és a szerző által legtöbbször előadott mű, az *Este a székelyeknél*. Megtudtuk, hogy a művészetek iránti fogékonyságát megerősítette a legendás Földes Imre tanár úrral való személyes ismeretség is, hiszen egy éven át volt növendéke a Zeneakadémián. Azok az olasz tájak melyeket csak képről ismert, a valóságban is kitérültek előtte később. Ezzel a bevezetéssel hallgattuk Liszt Ferenc művét az *Assisi Szent Ferenc a madaraknak prédikál* címűt, melyből külön ki is emelt egy részletet illusztrálva az isteni jelenlét fénysugarának megjelenítését. Kedves momentum volt Kodály műve az *Esik a városban*, utalva a kinti szemerkélő esőre. A *Marosszéki táncok* nagy tablója előtt Bartók: *Román kolinda-dallamok* c. művét is megszólaltatta. A Szalon lelkes közönségének mintegy ráadásként és utalva Kodály és Debussy hasonló hangvételére a zenei estet Debussy: *A boldog sziget* című opusza zárta.

A majdnem két órás, ismertetőikkel színesített zenei élmények után átrendeződött a Szalon, és kezdetét vette egy baráti, kötetlen beszélgetés a vendégek között, beleértve az est művészvendégét és Klára asszonyt is. Tökéletes vendéglátásban volt részünk, melynek az idő gyors múlása vetett véget. A külvilág egyre

ŐSZI SZAKMAI NAPOK

“ELŐNYBEN A FEJLESZTÉS”

**NOVEMBER
24**

d.e. - Kodály zenepedagógiája a gyakorlatban
14:00 - Kodály öröksége, előadás

**NOVEMBER
27**

d.e. - KIWI fejlesztő központ bemutatkozása
15:00 - Megnyitó
15:30 - STRÉDL TERÉZIA: *“Iskolai sikeresség”*

**NOVEMBER
28**

d.e. - TANDEM n.o.; *“Médiatudatosság”*
d.e. - ANDRÁSSY LÁSZLÓ író-olvasó találkozó
d.e. - Innovatív Oktatásért Intézet - RCPU:
“Differenciálás a tanórán”
16:00 - GYÁRMATHY ÉVA: *“A tapasztalat és kontroll
szükségessége”*

**NOVEMBER
29**

d.e. - MARKOVICS TÍMEA: *“A pedagógiai diagnosztika, mint a
fejlesztés kiindulópontja”*
15:00 - ARTIS Centrum bemutatkozása
16:00 - BEREZNAI MALVÍNA: *“Ne legyen már problémás
gyerekekünk!”*

**NOVEMBER
30**

d.e. - DARIDA SZILVIA: *“Agytorna gyakorlatok gyerekeknek”*
15:00 - Szivárvány Fejlesztő Központ bemutatkozása
16:00 - KOZMA SZABOLCS: *“Fejlődés és fejlesztés”*

**DECEMBER
1**

d.e. - TANDEM: *“Médiatudatosság”*
8:00 - POMPÁS NAPOK: *“Nevelés játékkal és mesével”*
15:00 - MELIORAT Fejlesztő Központ bemutatkozása

KODÁLY ZOLTÁN
EMLÉKTÁBLA AVATÁS
 2023. október 22-én, vasárnap 16⁰⁰ órakor
 Galántán a Csemadok székháznál
 majd
ÜNNEPI HANGVERSENY
 2023. október 22-én, vasárnap 18⁰⁰ órakor
 Galántán a neogótikus Esterházy kastély északi tornyában
 a **Galántai táncok** első elhangzásának
 90. évfordulója alkalmából

Közreműködők:
 KOMÁROMI KAMARAZENEKAR
 GALÁNTAI KODÁLY ZOLTÁN DALOSKÖR

Shóllsták: Bécse Szabó Ilona, Jitka Sapara Fischerová, Borsányi Boris
 Vezényelnék: Ervin Romano Fulmek és Józsa Mónika

A rendezvény támogatói:

Mindenkit szeretettel várunk!

Petőfi és Kodály

Petőfi Sándor születésének 200. évfordulója alkalmából a kecskeméti Kodály Iskola egykori növendéke és tanára, Dr. Sárosi-Szabó Márta ny. egyetemi docens, a Magyar Kodály Társaság elnökségének tagja tartott előadást *Petőfi és Kodály* címmel 2023. október 28-án a Katona József Könyvtárban. A két korszakos jelentőségű alkotó életében, életművében számos kapcsolatot, hasonlóságot fedezhetünk fel. Kodály Zoltán írásaiban 102 esetben találunk Petőfivel kapcsolatos említést. Bár a legnagyobb magyarok közé soroljuk őket, ha a leszármazásukat nézzük, Kodállal együtt állapíthatjuk meg: nem sok magyar vér folyt ereikben. A zeneszerző egyszer így fogalmazott: „Mi a magyarság? Kinek mennyi, hány fokos a magyarsága? Egy új meghatározását adnám ennek. Magyar az, aki a magyar kultúra részese.” Petőfi jól tudott németül – nagyon kedvelte Schiller és Heine költeményeit –, sőt pénzkereset céljából fordítást is vállalt: francia és angol regényeket fordított németből. Életművének magyar nyelvi gazdagsága is kiemelkedő. Míg egy átlagember aktív szókincse 5000 szó, addig Petőfi műveié 23.000. Petőfi és Kodály

egyaránt rengeteget vándorolt gyalogosan élete során, utóbbi főként népdalgyűjtő útjai alkalmával, Kodály Zoltánnak nyolc Petőfi-versre írt kórusfeldolgozása maradt ránk: három vegyeskari (*A székelyekhez; Csata dal; A magyar nemzet*) és öt férfikari kompozíció (*Rabházának fia; Isten csodája; Hej, Büngözdsi Bandi; Élet vagy halál!; Nemzeti dal*). Kodály mintegy 100 évvel a versek születése után, a II. világháború éveiben, valamint '56 vészterhes időszakában fordult Petőfihez. A *Nemzeti dal*t Petőfi 1848. március 13-án írta Pesten, Egressy Béni pedig – Szerdahelyi József közreműködésével – már március 15-én megzenésítette a verset, ami el is hangzott az esti, Nemzeti Színházbéli előadáson, Erkel vezényletével. Sárosi-Szabó Márta a *Nemzeti dal* Kodály-feldolgozásának részletesebb elemzésével zárta előadását.

Virág Barnabás

Dr. Sárosi-Szabó Márta

100 éves a *Psalmus Hungaricus* Képes beszámoló

...

OPERA
MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

opera.hu | facebook.com/Operahaz

Szláv 23
szezon 24

Kodály Zoltán

Opera Total – Psalmus100

Hangverseny két részben

Amikor 1923-ban Budapest emlékezni kívánt saját születésének 50. évfordulójára – Pest, Buda és Óbuda 1873-as egyesítésére –, a kor három legjelentősebb magyar zeneszerzőjét kérték fel az ünnepi hangverseny műsorát létrehozni. Bartók Béla Táncszívet színpadra visszük az évadban, Dohnányi Ernő két-, illetve háromzenekaros Ünnepi nyitányát az Operaház újraavatásakor játszottuk el. Most a legnagyobb szabású alkotáson, Kodály Zoltán Psalmus Hungaricus című kantátáján a sor, az OPERA együttese ezt utoljára 2011 nyarán, a finnországi Savonlinna őszi váránál idézték fel. Ezúttal az Eiffel Műhelyház grandiózus Mozdonycsarnokában, hatalmas zenekari apparátus és a teljes, 160 tagú énekkar előadásában hangzik fel. Az OPERA zenekara ehhez a népszerű Galántai táncokkal, énekkara pedig Kodály egy vegyeskarra írott művével, illetve az életművet befejező nagy opusz, a Laudes organi előadásával kever további színeket.

HELYSZÍN Eiffel Műhelyház - Mozdonycsarnok 1101, Budapest Kőbányai út 30.	MŰSOR Kodály Zoltán Angyalok és pásztorok Ének Szent István királyhoz Laudes organi Galántai táncok Psalmus Hungaricus
--	---

IDŐPONTOK
2023.november 15. szerda 19:00

JEGYÁRAK
5000 Ft – teljes ár

**Kedvezmény - Kodály nevű
Intézményeknek: 50%**

JEGYEK VÁSÁROLHATÓK
személyesen
a Magyar Állami Operaház jegyepentaraiban

rendelhető:
kuncsilla@opera.hu
06 30 835 1245

**Közreműködik a Magyar Állami Operaház
Zenekara, Énekkara és Gyermekkara
Karmester: Hajzer Nikolett, Erdélyi
Dániel, Csiki Gábor, Medveczky Ádám
Szólista Brickner Szabolcs**

OPERAHÁZ JEGYPÉNTÁR
1061 Budapest, Andrássy út 22.
Nyitva tartás: mindennap 10.00 – 19.00

Fotó: Breinich

Psalmus 100

Hangversenyre mentünk a feleségemmel. A jegyszedő miután udvarias előzékenységgel útba igazított bennünket, még kedvesen mosolyogva hozzátette: „Jó szórakozást kívánok!” – Verdi Requiemje volt műsoron.

A közhiedelem szerint az ember színházba, operába, koncertre végül is szórakozni jár. Amennyiben valakit valami magasabb rendű igény visz ezekre a helyekre, magára vessen! Lelke rajta. Nem dolga a jegyszedőnek, hogy figyeljen az aktuális programra, akár Shakespeare III. Richard-ját vagy Molnár Ferenc Játék a kastélyban c. vígjátékát adják elő, hogy Muszorgszkij Borisz Godunovjának egy egész megnyomorított népet sirató fájdalma vagy Donizetti szízporkázó humorú Don Pasquale c. operája hangzik-e el. Személy szerint én úgy vélem, hogy a jegyszedő is valamilyen szinten részese az előadásnak, ráadásul ő közvetlenül is találkozik a publikummal, visszatetsző lehet, ha teljesen függetleníti magát a műsortól.

Mindez azért jutott eszembe, mert magam elé képzeltem az 1923. november 19-i ünnepi hangverseny közönségét 100 évvel ezelőtt a Vígadó dísztermében, amint rájuk zúdul Kodály Zoltán 55. zsoltárának

ünneprontó panaszáradata. Nagyszabású ünnepséggel készült akkor a magyar főváros Pest, Buda, Óbuda egyesítésének félévszázados jubileumára. Bartók Bélát, Dohnányi Ernőt – utóbbi az est karmestere is volt –, valamint Kodály Zoltánt kérték fel, hogy az alkalomhoz méltó zeneművet komponáljanak. – Megtették.

A nyitó darab, Dohnányi *Ünnepi nyitánya*, a pompájával hangolt

rá az eseményre. Bartók a *Táncszvit*ben különböző karakterű táncok egységét teremtette meg, amelyeket lírai hangvételű ritornellek kötnek össze. Kodály 55. *zsoltára* (a Psalmus Hungaricus címet Tóth Aladár javaslatára később kapta) szinte illetlen módon „robbantott” ezen a koncerten, egyúttal döntően meghatározta alkotója zeneszerzői jövőjét.

(Zenehallgatási javaslat: Zoltán Kodály: Psalmus Hungaricus for Tenor, Chorus and Orchestra, Op. 13 (1923) [Score-Video] (22:21) Frank-

furt Radio Symphony, Internationale Chorakademie Lübeck, Kovács-házi István (ének), vezényel: Eötvös Péter)

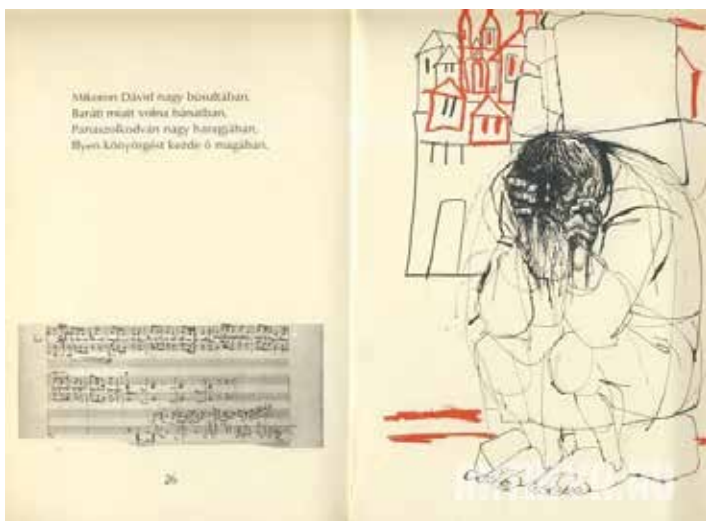
Alapvetően könnyörgésekkel körülvett gyászzene, amely azonban mégis messze túllép a siratáson, és éppen ezért helye volt az ünnepi műsorban. A magyarság sérelmeit számon kérő, ám azon túlmutató, egyetemes értékű, megrendítő remekmű. Bemutatója hazánk történelmének meghatározó eseménye. A bemutató előadói: a Filharmóniai Társaság Zenekara, a Palestrina kórus, gyermekkórus, a tenor szólista: Székelyhidy Ferenc. Nagy döbbenetet okozhatott, amint Kodály *Zsoltára* a Vigadó patinás hangversenytermét templommá varázsolta. Az ünnepet beárnyékolta a népéért aggódó próféta fájdalma, ugyanakkor Dávid szebb jövőt mutató látomása bearanyozhatta a korabeli ünnepeket.

A zsoltárszöveg Kecskeméti Vég Mihály mives fordítása, amelyet Kodály Zoltán mesteri prozódíája tett teljes értékűvé. Kecskeméti Vég Mihály saját nevének betűit (MICHAEL) lopta bele a versszakok elejére: „Mikoron Dávid... Istenem, uram... Csak sívok, rívok... Hogyha énnékem... Akarok inkább... Éjjel és nappal...”

A zsoltár egy több évezredes fohász, ám aktualitása nem ismer időhatárokat. Így került 1923-ban Kodály partitúrájába. A XVI. században, a reformáció korában több latin nyelvű zsoltárt fordítottak magyarra. Ebben az időszakban született Tinódi Lantos Sebestyén *Egri históriának summája* c. éneke, amelynek dallama rokon Kodály zsoltártémájával.

A vad, szenvedélyes zenekari előjáték sejteti, hogy mázsás súlyú zene veszi kezdetét. A 6/8-os lüktetésű, egyszerű zsoltárdallam kalandos utat jár be az imádságtól a lázadáson át a megdicsőülésig, a határozott isteni igazságtétel követelésétől a szomorú, vigasztaló összegezésig. Kodály Zoltán tenor szólóra, vegyeskarra – gyerekkarra és szimfonikus zenekarra komponált Psalmus hungaricusát nem tisztzem elemezni. Megtették azt kiváló zeneesztéták számtalan, alapos tanulmányban. A centenárium okán írok róla, hiszen, mint olyan sokunkat, engem is egy életre magával ragadott az az izzó feszültség, az a jogos harag és az afölött győzedelmeskedő bölcs szeretet, amely a műből sugárzik.

Szerkezete bonyolult. Lényegében rondóforma, amely keretbe foglal három különböző, önálló egységet. Az első – Dávid panaszának legintenzívebb szakaszát – végigkíséri a kóruson Muszorgszkij *Borisz Godunov* Bolondjának sírására emlékeztető, szívszorító motívum. Ez a sírás a darab első csúcspontján extázisban csúcsosodik. Ezen a lázas ponton a próféta indulatos szavait követően („Mert jószágukban felfuvalkod-

Kass János: *Psalmus Hungaricus* c. sorozatából hat részlettel illusztráljuk Ungár István tanulmányát*

tanak...”) harmadszor hangzik el a kórustól az eredetileg imára hangolt, csendes zsolnárdallam immár szinte önkívületben:

Nehezen csillapodik, akárcsak a későbbi kóruscsodában – *Jézus és a kufárok* – Jézus vádló szava után: *rablók*. Ebbe a szenvedélyektől izzó első szakaszba mennykőként üt be az átok a próféta szájából: „Keserű halál szálljon fejére!...” a barátoknak hitt ellenségben való csalódottságában. A halál szóra felhördülő zenekar a *Psalmus* második csúcspontját képezi. Az átok súlya alatt feljajdul a népet megjelenítő énekkar:

* Kass János *Psalmus Hungaricus* sorozatából válogattunk képeket Ungár István tanulmányának illusztrálásához. Kass János tusraszjai, amelyek már több ízben könyvben is megjelentek, a kecskeméti Kodály Intézet folyósóján sétálva megtekinthetők. (A Szerk.)

„A sorsom különös ajándéka: gyermekként énekelhettem a kórusban még a régi Vigadóban Kodály remekművét. Közel négy évtizeden át elkísért annak az estnek az élménye. S most itt a Kodály-intézetben állíthatom ki azokat a rajzokat, amelyek a Zeneműkiadó felkérésére születtek, részeként a sorozatnak. 1977-ben jelent meg könyv alakban, nyomtatásban. Találkozásaim a *Psalmus Hungaricus*-szal így végigkísérik életemet: az éneklő gyermek eufóriája, a rajzoló katarzisa, a kiállítás öröme! A mű sugárzása cselekvésre ösztönöz, Dávid dühe és energiája megsokszorozódik bennünk! A *Psalmus Hungaricus* eleven tűz, nem melegít, de perzsel, húsunkba égeti üzenetét! (Kass János)

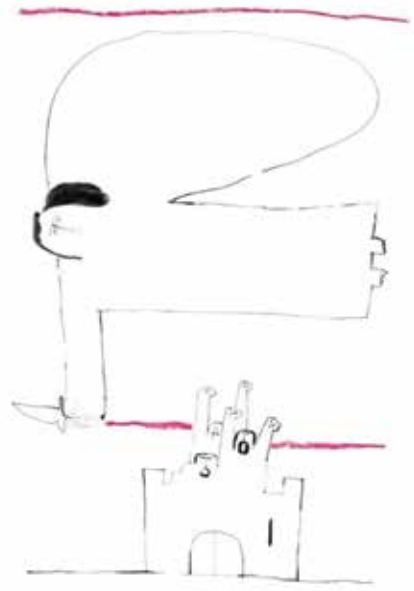

*Keserű halál szálljon fejére,
Ellenségemnek ítéletére,
Álnokságának büntetésére,
Hitelenségnek kijelentésére.*

X. Nagy haragomban, 1976.

Lenyugvása után előbb a prófétával felváltva, majd önállóan fohász-
kodik a Mindenhatóhoz az ellenségtől való megszabadulásért: „Én pedig
Uram hozzád kiáltok...” Ezzel a határozott hangvétellű könyörgéssel
zárul az első nagy egység. Benne ott lapul a Bolond sírásának végtelen-
be nyúló kisszekundja. A váltás az újabb szakaszra hirtelen történik és
meglepően más hangulatú.

*Én pedig, Uram, hozzád kiáltok,
Reggel és délben, este könyörgök,
Megszabadulást tetőled várok,
Az ellenségtől mert én igen tartok.*

X. Az angyal, 1976.

A jubileumi központi ünnepség alkalom volt Kodály számára arra, hogy a '920-as évek hazai számkivetettjeinek sokaságáért kiáltson, nyomorúságukban melléjük álljon, a Dávid-zsoltár megrázó szavait magába foglaló muzsikájával vigaszt keresve a rászorultaknak, együtt-érzést várva a többiektől. Őt magát zenei direktóriumi tagsága miatt menesztették zeneakadémiai aligazgatói állásából. Bartók nyilvánosan áll ki mellette. Kodály őszinte hazafiként értelmezi Dávid imáját és ülteti át alkotásába.

A mű második önálló egységében a tenor szóló - Dávid - egyedül marad a zenekarral. Indulatok nélkül, reménnyel telve énekel Istenbe vetett bizodalmaról. A szólóhangszerek - miként majd a *Háry János* fináléjának végén a „Sej, Nagybonyban”-dal háttérből finoman felhangzó férfikar fölött álom és valóság határán keresgélve - itt is ugyanazok. Hárfa, oboa, fuvola, hegedű ringatnak el. Impresszionista színt adnak az áhítatos, bensőséges, elcsendesedő szakasznak. Annál kijózanítóbb a harmadik egység indítása: „*Igaz vagy Uram ítéletedben...*”

A zsoltárdallam fanfárszerű, hatnyolcados ütem helyett kétnegyedes, szinkópás változatban köszön be. Mostantól a zenekar és csak a kórus kap szerepet. Ismét határozott a választóvonal. A fúvósok után a kórus

*Az igazakat te mind megtartod,
A kegyeseket megoltalmazod,
A szegényeket felmagasztalod,
A kevélyeket aláhajigálad.*

XI. *Az igazakat megtartod*, 1976.

harsan fel erőteljesen. Ami ezután jön, arról igen nehéz írni. Egy kórusra épülő zenei katedrális emelkedik ki, amelynek minden építőkövét a zeneköltő szeretete hatja át. Egymást követik az igazak, a kegyesek, a szegények felmagasztalásáért való gyönyörű könyörgések. Erre találunk utóbb példát a *Háry János* fináléjának elején: a bécsi udvar - micsonda képtelenül szép mese! - a „Tiszán innen, Dunán túl” magyar népdal dallamára énekli hasonló módon építkezve: „Szegény, derék magyar nép...”, majd János és Örzse kettősét „Tiszán innen, Dunán túl, Túl a Tiszán kicsi kunyhó nyárfástúl...” megilletődött dúdolással öleli körül.

A *Psalmusban* a katedrális-rész tetőpontján dicsőítik az Úr igazságtételét, amelyben előbbieket felmagasztalja, ám a „kevélyeket aláhajgálja”. Ezután a zsoltárdallam elindul a megdicsőülés útján: „Ha egy kevéssé megkeseríted...”, s vele emeli magához a Teremtő az elesetteket: „Nagy tisztességre ismét felemeled.” Kodály az egész darabra helyez glóriát. Olyan glória ez, amely elhalványítja a korábbi panaszokat. Apotheózis, amely a „felemeled” szó többszöri ismétlésével jut el a harmadik csúcspontra. Rézfúvósok hirdetik az isteni áldást, amely a darab fő célja. Hasonlóan Beethovenhez, Kodály nemcsak feljut az égiekhez, de meg is hódítja azokat.

*Ha egy kevéssé megkeseríted,
Az égő tűzben elbétaszítod,
Nagy hamarsággal onnét kivonszod,
Nagy tisztességre ismét felemeled.*

XII. *Ismét felemeled*, 1976.

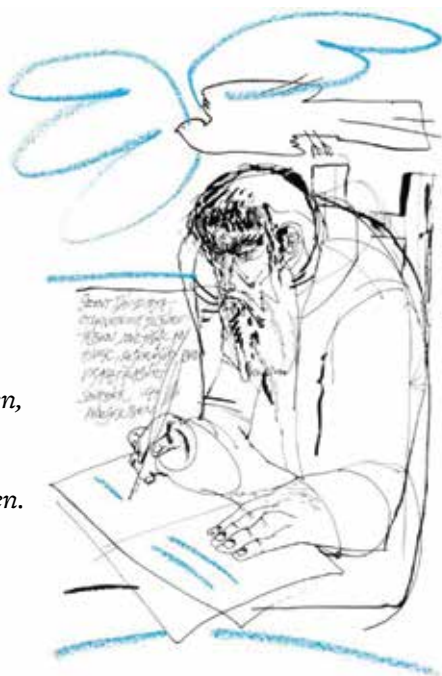
„Kodály valóban a béke harcosa, amikor egy összetört, elgyötört, sötétségbe hullott, tragikus, heroikus nép prófétájaként áll az elnyomottak, kifosztottak, árvák, szenvedők élére, akkor is egy diadalmas, boldog nemzet, egy teljes, töretlen teremtő életet élő, nagy és dicső emberiség álma lebeg előtte, és mivel a költő mélyen, rendíthetetlenül hisz ebben az álomban, ez az álom rásugározza legkétségesebb küzdelmeire is a beteljesülés felséges harmóniáját.”

– írta Tóth Aladár írta elragadtatva 1934-ben egy hangverseny után.

A három egymástól elhatárolt egységet megrendítően fájdalmas gyászkeret fogja közre. A zaklatott zenekari bevezető után méltóságteljes, szomorú dallam ereszkedik alá a hangszereken, egy ponton fájdalmasan megbicsaklik, majd mintegy megadja az énekkarnak a kezdőhangot. Az egyszólamú *a cappella* zsolnárdallam ünnepélyes és halkszavúságában egyúttal felkavaró is. A gyászkeret utóbb a mindent beborító áldás fényzőnéből bújjik elő. A különbség az előzőhöz képest az, hogy a kezdetben itt is unisono kórust nagybőgő kíséri, „Ötvenötödik dicséretében” szövegnél kiválik a tenor szólam, a „keserűségben” szó külön hangsúlyt kap:

*Szent Dávid írta az zsolnárkönyvben,
Ötvenötödik dicséretében,
Melyből az hívek, keserűségben,
Vígasztalásért szörzék így versekben.*

XIII. Szent Dávid dicséretében, 1976.

A *Psalmus Hungaricus* kottájának részletét ábrázoló mozaik a M4-es metró Kálvin téri állomásán

Legvégül a tenor szólam még nyomatékosítja: „*Vigasztalásért szörzék így versekben.*” Az utolsó pianissimo ütemek üres kvintje eltűnik az örökkévalóságban.

Kodály páratlan *a cappella* énekari remekei nagyrészt később, a harmincas években születtek, de hazaszeretete, zeneszerzői zsenialitása előtt már ekkor sem volt akadály.

Akik feltöltődés helyett csak ellazulni szeretnének egy komolyzenei koncerten, jobb, ha messzire elkerülik a *Psalmus Hungaricust*, hacsak – s az lenne igazán szép –, ha a zene hallatán el nem állnak korábbi szándékuktól. A *Psalmus Hungaricus* keretbe foglalt első egységében ’a bibliai zsoltár mennydörgésének’ (Szabolcsi Bence gyászbeszédéből Kodály Zoltán temetésén), a másodikban a próféta szelíd imádságának, végül a harmadikban a tragikus sötétségen áthatoló, felszabadító, ragyogó áldás eljövételének grandiózus zenepoézisa. Jó szórakozást!

Ungár István
ny. középiskolai ének-zenetanár,
karnagy, zenei író, szaktanácsadó
Másodközlés a *Parlandoból*, 2023/6. szám

BEHARANGOZÓ

Bárdos Lajos két tanulmánya új kiadásban

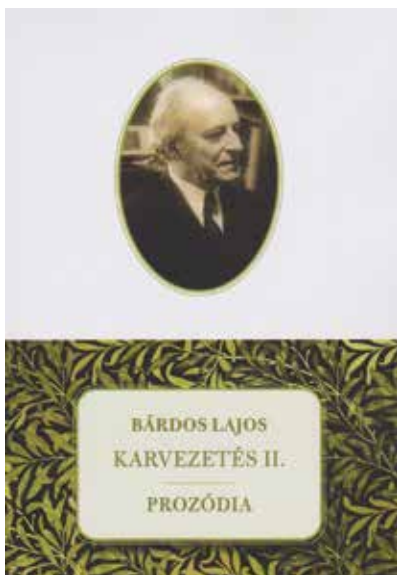
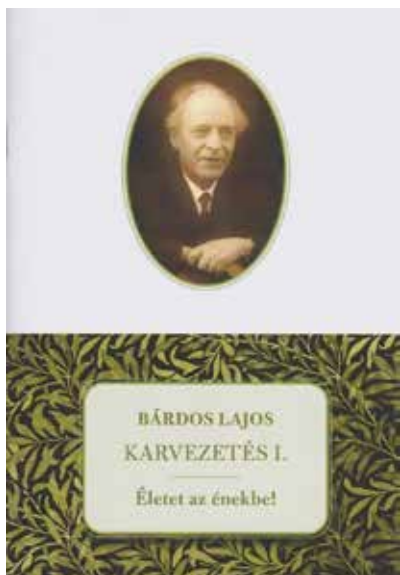
...

Örömmel adjuk hírül, hogy a Kardos Pál Alapítvány – a jogutód Bárdos-örökösök engedélyével – kiadta Bárdos Lajos régóta nélkülözött, két alapvető tanulmányát.

A Bárdos Társaság rövidesen postázandó körlevelében a következő „beharangozó” jelenik majd meg:

Bárdos Lajos: *Életet az énekbe* c. munkája először a Tankönyvkiadónál jelent meg 1966-ban kézirat gyanánt a Tanárképző Főiskolák rotaprint lemezeiről készült sorozatában. A Zeneműkiadó 1969-ben adta közre a *Harminc írás* c. gyűjteményes kötetben. Ugyancsak a Tankönyvkiadó gondozta a *Zenei prozódia* c. tanulmányt 1968-ban.

Ezek az alapvető munkák sajnos alig-alig hozzáférhetőek. A Szegeden megrendezett „Fiatal tanárjelölt karvezetők III. országos versenyéhez” csatlakozó szakmai fórumon merült fel az igény az esetleges újra nyomtatásra.

A Kardos Pál Alapítvány – Vass Irén és Ordasi Péter előkészítő munkájával – mindkét tanulmányt kiadta a Bárdos Lajos Társaság engedélyével, irodánkban hozzáférhető. Jó szívvel ajánljuk a tanító-óvónőképző intézmények, valamint az énektanár és karvezető kollegák figyelmébe.

Életet az énekbe! (54 oldal) 1500 Ft

Prozódia (83 oldal) 2000 Ft (fagylaltban számolva 3, ill. 4 gombóc)

A Bárdos Lajos Társaság híradása szerint náluk megvásárolható kötetek mellett a két alapvető tanulmányt a Kardos Pál Alapítványtól is lehet kérni a Rozgonyi Éva (rozgonyi.eva@hotmail.hu) e-mail címére küldött igény (név, postai cím) megküldésével. Amint a kötet ára megérkezik a Kardos Pál Alapítvány számlaszámára (Erste Bank 11998006-02602718-10000018), utánvétellel feladva postán, levél gyanánt érkezik a kért egy, vagy két kötet. Intézmények nagyobb példányszáma esetén csomagként.

Az új évadhoz sok örömet, sikert kíván szíves üdvözléssel:

Rozgonyi Éva

MEGEMLÉKEZÉSEK

Bárdos Lajos születésének 124. évfordulója

•••

Szépen lezajlott a Bárdos Lajos október 1-i születésnapjához kötődő koszorúzás. Mint mindig, most is nagy szerencsénk volt az időjárással: még soha nem esett az eső ezen a napon. Velünk vannak az égiek...

A koszorúzáson vendégünk volt a Zugligeti Szent Család templom Szkolája, Nagy Ákos vezényletével.

Először Brückner Huba, a Bárdos Lajosról szóló könyv szerzője, a zeneszerző veje köszöntötte a megjelenteket. Jelen voltak többek közt: Vadász Ágnes a KÓTA főtitkára, Blazsek Andrea a Magyar Kodály Társaság elnökségi tagja; Tardy László a Mátyás-templom Ének- és Zenekarának emeritus karnagya, Erdei Péter, a LFZE Kodály Intézet emeritus igazgatója, karnagy). A család részéről jelen volt Bárdos gyermekei: Imre, Beáta, Ágota és Amerikából egy unoka és egy dédunoka. Ezután a kórus a *Megfeszített Jézus* c. művet énekelte.

Utána Brückner Huba mondott beszédet, kitért a jövőre esedékes hármás ünnepre (Bárdos - Szőnyi Erzsébet - Daróci Bárdos Tamás), összefoglalót adott Bárdos életművéről, beszélt a ceciliánus mozgalomról, a *Szent vagy, Uram!* keletkezéséről, fontosságáról, a Magyar Kórus jelentős szerepéről. Ezután két Bárdos-mű hangzott el: a *Tábortűznél* és *Surrexit Christus* című. Végül kimentünk az emléktáblához a kapu elé koszorúzni, ahol szokás szerint elénekeljük a Himnuszt is.

Kíváncsian várjuk a Bárdos Lajos Társaság következő programját, a kirándulást, sok szépet hallani Dégről.

A mellékelt képek a ház udvarán készültek. A második kép olyan, mintha egy pálmaházban lennének, túl sok már a növény az udvaron.

Szeretettel:

Brücknerné Bárdos Ágota

Budapest, Margit körút 64 b, Brückner Huba, Blazsek Andrea, dr. Tardy László

Meghívó

Szeretettel várjuk emléktábla-avató ünnepségünkre,
2023. október 10-én, kedden délután 3 órára.

Helyszín: Budapest, VI. kerület Eötvös utca 4.

Hárs-Pintér család

Ivasivka Mátyás (1933–2023)

...

Búcsúzunk Ivasivka Mátyástól (1933–2023), a Pécsi Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziumának kiemelkedő tudású tanárától, a jeles karnagytól.

Ő szervezte meg – Kodály Zoltán támogatásával – az ének-zene tagozatos gimnáziumi képzést Pécsen 1963-ban és elsőként mutatta be a Mester Mohács c. kompozícióját 1965-ben Keszthelyen. Évtizedekig vezetett a Mecseki Szénbányák Kodály Zoltán Férfikarát, a Janus Pannonius Női Kart, valamint a Nagy Lajos Gimnázium kórusait és Orff-zenekarát. Ivasivka tanár úr ikonikus alakja volt Pécs kulturális, zenei életének. Tisztelői, tanítványai, barátai 2023. december 4-én 17 órakor búcsúzhatnak el tőle a Pécsi Bazilikában.

Dr. Tóthpál József (1936–2023)

...

1936-ban született Hódmezővásárhelyen. Tanulmányait a Szegedi Tanítóképzőben, a Szegedi Tanárképző Főiskolán, majd az ELTE Bölcsészettudományi Karán végezte. Pályájának egyes szakaszai a közművelődéshez, a felsőoktatáshoz, a kultúrakutatáshoz, más szakaszai a művészeti-zenei közélethez, a magyar kórusmozgalomhoz és a hangversenyszervezéshez kötődnek. 1976 és 1980 között a Művelődésügyi Minisztérium közművelődési osztályvezető-helyettese volt. 1980-tól 1990-ig a KÓTA főtitkára. A rendszerváltás a kulturális élet

számára is új kereteket szabott meg, megváltoztak a kultúra finanszírozási feltételei. A KÓTA a biztonságos állami támogatás várható elvesz-

tése miatt azt a megoldást választotta, hogy civil szervezetként működik tovább. Ez a változás Dr. Tóthpál József aktív közreműködésével jöhetett létre. 1990-től 1993-ig ügyvezető elnökként, majd a választmány elnökeként szolgálta tovább a magyar kórusok ügyét.

Dr. Tóthpál József címzetes főiskolai tanár, a filozófiai tudományok kandidátusa, a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja, a Magyar Muzsikus Fórum elnöke, a Nemzeti Filharmónia ny. igazgatója volt. Éveken át szerkesztette a Zene-Zene-Tánc c. folyóiratot. Számos kiváló esszét írt zenei, filozófiai témákról. 2013-ban jelent meg Csillagok és cédrusok címmel a zene éthoszáról szóló írásokat tartalmazó könyve. Dr. Tóthpál József a KÓTA tiszteletbeli elnöke volt, 2022-ben KÓTA életmű-díjat kapott. Személye szorosan összefonódott a KÓTA újkori történelmével.

A Magyar Kodály Társaság tagjaként évtizedek át segítette munkánkat, 2016-ban tiszteletbeli taggá választottuk.

Emléküket örökké őrizzük !

•••

Rövid hírek

•••

- szeptember 4. Petőfi és Kodály, Nyíregyháza (dr. Sárosi-Szabó Márta)
- október 22. Kodály emléktábla avatás és koncert, Galánta
- november 7. KZMK 35 Ünnepi koncert, Budapest
- november 8. Petőfi és Kodály, Kecskemét (dr. Sárosi-Szabó Márta)
- november 15. Psalmus 100, Eiffel Műhelyház hangverseny, Budapest
- november 24. Szakmai napok Felvidéken, Érsekújvár (Őri Csilla; Puskás Gyöngyi)
- december 7. Sopron Szakmai nap (B. Horváth Andrea)
- december 15. Kodály Z. és Kovács Sándor emlékest, Sopron AMI
- december 16. koszorúzás, Körönd, 17 óra, MKT
- december 16. Ünnepi hangverseny, Zeneakadémia

Figyelem! Elköltöztünk!

...
A Magyar Kodály Társaság a hosszú évtizedek alatt már megszokott irodahelyiségét kénytelen volt elhagyni. Levelezési és számlázási címünk a régi.

Az új iroda 1051 Budapest, V. kerület, Vörösmarty tér 1. szám alatti épület 4. emeletén található (bejárat a Deák Ferenc utcai portán). Vonalas telefonunk megszűnt, Kende Zsuzsa (+ 36 30 280 9723) és Rácz Beatrix (+ 36 20 809 4716) titkárok mobilon elérhetők.

Várjuk olvasóink, tagtársaink leveleit a Kodály szellemében történt megmozdulásokról, eredményekről és gondolatokról egyaránt a következő e-mail címre:

brehorv@gmail.com

*A Magyar Kodály Társaság
tagjainak és barátainak
boldog, békés Karácsonyi ünnepeket
és eredményes, covid mentes –
jó egészségben töltendő
Új esztendőt kívánunk!*

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik az elmúlt évi személyi adójuk 1%-át Társaságunknak juttatták. Tisztelettel kérjük a Magyar Kodály Társaság tagjait, barátait és pártolóit, hogy jövedelemadójuk 1%-ával a továbbiakban is támogassák Társaságunk munkáját.

Adószámunk: 19040437-1-42

...

<p><i>Esteghivó</i></p> <p>KZMK35</p> <p>1988 - 2023</p> <p>Szeretettel meghívjuk a KODÁLY ZOLTÁN MAGYAR KÓRUSISKOLA ünnepi hálaadó hangversenyére 2023. november 7-én este 6 órára a Gazdagréti Szent Annyalok-templomba. (Budapest, XI. Gazdagréti út 14.)</p> <p><i>~</i></p> <p>Közreműködők: A Kórusiskola jelenlegi és egykori növéndékeiből álló vegyeskar, az Erdődy Kamarazenekar (művészeti vezető: Szefcsik Zsolt), Harmath Dénes — orgona</p>	<p><i>Estüser</i></p> <p>Antonio Vivaldi: Magnificat RV 610 g-moll Szólo: Garamvölgyi Krisztina, Ducza Nóra — szoprán Sapszon Borbála — alt Komáromi Márton — tenor</p> <p><i>~</i></p> <p>Gabriel Faure: Requiem OP. 48 (John Rutter kiadás) Szólo: Csapó Zsombor — szoprán Zajkás Boldizsár — bariton</p> <p><i>~</i></p> <p>Kodály Zoltán: A 114. genfi zsoltár</p> <p><i>~</i></p> <p>Rádás: Kiss Zsuzsanna: Deo gratias! (Az erre az alkalomra készült mű ösbemutatója)</p> <p><i>~</i></p> <p>Vezényel: Sapszon Ferenc</p>
---	--

A Pécsi Kodály Zoltán
Gimnázium kórusainak
jubileumi ünnepe

Meghívó

50 éves a
Bartók Béla Leánykar

40 éves a
*Kodály Zoltán
Ifjúsági Vegyeskar*

Helyszín: Kodály Aula – Pécs, Dobó István u. 35.

Szervezők:

Dr. Rózsa Bernadett +36 20 417 5171 robena85@gmail.com

Dr. Rozoga Vera +36 30 412 4813 r.verus@gmail.com

2023.

11.25.

18:00